

HRVATSKI SABOR

P.Z.E. br. 804

KLASA: 022-03/15-01/27
URBROJ: 65-15-02

Zagreb, 26. veljače 2015.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

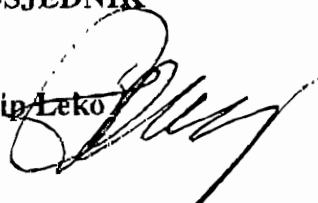
Na temelju članaka 178. i 192. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju, s Konačnim prijedlogom zakona*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora dostavila Vlada Republike Hrvatske, aktom od 26. veljače 2015. godine uz prijedlog da se sukladno članku 206. Poslovnika Hrvatskoga sabora predloženi Zakon donese po hitnom postupku.

Ovim zakonskim prijedlogom uskladuje se zakonodavstvo Republike Hrvatske sa zakonodavstvom Europske unije, te se u prilogu dostavlja i Izjava o njegovoj uskladenosti s pravnom stečevinom Europske unije i pravnim aktima Vijeća Europe.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila prof. dr. sc. Miranda Mrišića, dr. med., ministra rada i mirovinskoga sustava, Božidara Štubeljca, zamjenika ministra rada i mirovinskoga sustava, te Mirjanu Rađenović, pomoćnicu ministra rada i mirovinskoga sustava.

PREDSJEDNIK

Josip Leko

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Klasa: 022-03/15-01/16
Urbroj: 50301-04/12-15-2

Zagreb, 26. veljače 2015.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju, s Konačnim prijedlogom zakona

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/2010 – pročišćeni tekst i 5/2014 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članaka 172., 204. i 206. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, broj 81/2013), Vlada Republike Hrvatske podnosi Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju, s Konačnim prijedlogom zakona za hitni postupak.

Ovim zakonskim prijedlogom usklađuje se zakonodavstvo Republike Hrvatske sa zakonodavstvom Europske unije, te se u prilogu dostavlja i Izjava o njegovoj usklađenosti s pravnom stečevinom Europske unije i pravnim aktima Vijeća Europe.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila prof. dr. sc. Miranda Mršića, dr. med., ministra rada i mirovinskoga sustava, Božidara Štubelja, zamjenika ministra rada i mirovinskoga sustava, te Mirjanu Rađenović pomoćnicu ministra rada i mirovinskoga sustava.

PREDSJEDNIK
Zoran Milanović

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA
O MIROVINSKOM OSIGURANJU, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga zakona sadržana je u članku 2. stavku 4., a u vezi s člankom 57. stavkom 1. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/2010 - pročišćeni tekst i 5/2014 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU PREDLOŽENIM ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

1. Ocjena stanja

Obvezno mirovinsko osiguranje utemeljeno na generacijskoj solidarnosti uređeno je Zakonom o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, broj 157/2013) - u daljnjem tekstu: ZOMO, koji je stupio na snagu 1. siječnja 2014. godine. Prema ZOMO-u prvi stup mirovinskog osiguranja utemeljen je na generacijskoj solidarnosti, tekućem financiranju izdataka i unaprijed definiranim davanjima. Odredbama ZOMO-a osiguranicima se na načelima uzajamnosti (ovisnost visine mirovine o dužini staža i visini plaća) i solidarnosti (socijalna preraspodjela u korist određenih skupina) obvezno osiguravaju prava za slučaj starosti i smanjenja radne sposobnosti, a članovima njihovih obitelji prava za slučaj smrti osiguranika, odnosno korisnika mirovine (pravo na starosnu, prijevremenu starosnu, invalidsku, obiteljsku, najnižu i osnovnu mirovinu), profesionalna rehabilitacija, naknada zbog tjelesnog oštećenja i naknada putnih troškova u vezi s ostvarivanjem osiguranih prava. Odredbama ZOMO-a uređeni su uvjeti, način i postupak ostvarivanja tih prava u Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje (u daljnjem tekstu: Zavod).

Odredbom članka 1. ZOMO-a u pravni poredak Republike Hrvatske preuzeta je i primjenjuje se Direktiva Vijeća 97/81/EZ od 15. prosinca 1997. o Okvirnom sporazumu o radu sa skraćenim radnim vremenom koji su sklopili UNICE, CEEP i ETUC (u daljnjem tekstu: Direktiva). Prema navedenoj Direktivi rad sa skraćenim radnim vremenom za stjecanje određenih prava iz socijalnog osiguranja izjednačen je s radom s punim radnim vremenom pa je u ZOMO-u potrebno jasnije urediti to pitanje, odnosno potrebno je izričitom odredbom definirati način izjednačavanja rada s nepunim radnim vremenom s radom s punim radnim vremenom za stjecanje prava iz mirovinskog osiguranja.

Zakonom o životnom partnerstvu osoba istog spola (Narodne novine, broj 92/2014), koji je stupio na snagu 5. kolovoza 2014. godine, životna zajednica osoba istog spola u ostvarivanju prava iz mirovinskog osiguranja izjednačena je s bračnom, odnosno izvanbračnom zajednicom muškarca i žene, te je odredbe ZOMO-a potrebno uskladiti s tim Zakonom.

Nadalje, člankom 4. stavkom 1. ZOMO-a, propisano je da se dospjela novčana primanja koja nisu isplaćena do smrti korisnika mogu nasljeđivati, a novčana primanja nakon smrti korisnika koji nema nasljednika pripadaju Republici Hrvatskoj, odnosno državnom proračunu. Odredbom članka 6. Zakona o nasljeđivanju (Narodne novine, br. 48/2003, 163/2003, 35/2005 i 127/2013), propisano da nakon smrti osobe koja nema nasljednika njegova ostavina pripada gradu ili općini, te da grad ili općina u tom slučaju imaju status nasljednika. Budući da je Zakon o nasljeđivanju temeljni zakon kojim se uređuju pitanja nasljeđivanja, potrebno je jasnijim izričajem otkloniti dvojbe u primjeni tog Zakona i ZOMO-a.

Pravo na prijevremenu starosnu mirovinu zbog dugogodišnjeg osiguranja može ostvariti osiguranik kada navrši 60 godina života i 41 godinu staža osiguranja, a mirovina se određuje bez umanjenja. Za osiguranike koji prvi put stječu tu mirovinu nakon navršene 60. godine života i imaju 41 godinu staža osiguranja propisana je i tzv. bonifikacija, na način da se mirovina povećava za 0,15% po mjesecu za svaki mjesec nakon navršenih godina života osiguranika propisanih za stjecanje prava na tu mirovinu, a najviše za 5 godina, što može iznositi najviše 9%. Ta mirovina je uvedena jer u određenim zanimanjima nakon dugog rada i nakon 60. godine života nije moguće uspješno obavljati poslove svoga zanimanja, a ocijenjeno je i da je propisani staž osiguranja, odnosno dugogodišnje osiguranje dovoljno dugo razdoblje u kojem je osiguranik ulagao u mirovinsko osiguranje da bi mogao i prije dobne granice propisane za starosnu mirovinu (65 godina) ostvariti to pravo. Određivanjem mirovine bez umanjenja uz tzv. bonifikaciju osiguranici koji steknu pravo na tu mirovinu su u povoljnijem položaju u pogledu visine mirovine od osiguranika koji ostvaruju redovitu starosnu mirovinu s dobnom granicom od 65 godina i jednakim stažem. Ovim se zakonom propisuje da se dosadašnji korisnici prijevremene starosne mirovine zbog dugogodišnjeg osiguranja prevode na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika, radi jedinstvenog praćenja broja tih osiguranika.

Osnovna mirovina određuje se osiguranicima koji su, osim u mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti, osigurani i u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje, ako u obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti, stječu pravo na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu prema posebnom propisu, mirovina se određuje kao da su bili osigurani samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti. Uređeno je i određivanje prava na invalidsku mirovinu osiguraniku - članu mirovinskog fonda mlađem od 55 godina ili osiguranom kraće od 10 godina u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje za slučaj potpunog gubitka radne sposobnosti, kao i ostvarivanje prava na obiteljsku mirovinu člana obitelji umrlog osiguranika mlađeg od 55 godina života ili osiguranog kraće od 10 godina u obveznom mirovinskom osiguranju individualne kapitalizirane štednje. Navedeni osiguranici stječu pravo na starosnu, prijevremenu starosnu mirovinu, odnosno invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, kao da su bili osigurani samo u obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti, a ukupna kapitalizirana svota doprinosa s osobnog računa osiguranika u trenutku umirovljenja putem Središnjeg registra osiguranika prenose se u državni proračun. Također je uređeno određivanje osnovne mirovine članu obitelji osiguranika koji stječe obiteljsku mirovinu ako su sredstva s osobnog računa osiguranika prije ostvarivanja prava na obiteljsku mirovinu naslijeđena.

Zakonom o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima (Narodne novine, br. 49/99, 63/2000, 103/2003, 177/2004, 140/2005, 71/2007, 124/2010, 114/2011 i 51/2013), koji

je bio na snazi do 20. veljače 2014. godine, bilo je propisano da se prava iz mirovinskog osiguranja uređena posebnim propisom pod povoljnijim uvjetima ostvaruju isključivo iz obveznog mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti, a ukupna kapitalizirana sredstva s osobnog računa tih članova mirovinskog fonda Središnji registar osiguranika prenosi u državni proračun u trenutku umirovljenja, te se mirovina osiguranika određuje kao da je bio osiguran samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti. U međuvremenu donesen je Zakon o obveznim mirovinskim fondovima (Narodne novine, broj 19/2014) - u daljnjem tekstu: ZOMF, koji je stupio na snagu 20. veljače 2014. godine, a kojim je u članku 100. stavkom 4. propisano da se, članu fonda čija su prava iz mirovinskog osiguranja uređena posebnim propisom koji uređuje prava iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba, ili mu se mirovina određuje prema tom propisu, ako u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona ne izabere da želi ostati u drugom stupu, sredstva s njegovog osobnog računa prenose putem Središnjeg registra osiguranika u državni proračun, a pravo na mirovinu osiguranik stječe kao da je bio osiguran samo u obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti, s time da se mirovina ostvaruje prema posebnom propisu koji uređuje prava tih korisnika. Ovim se zakonom usklađuju odredbe ZOMO-a s odredbama Zakona o obveznim mirovinskim fondovima u dijelu koji se odnosi na prijenos sredstava s osobnih računa članova obveznih mirovinskih fondova prigodom ostvarivanja prava na mirovinu.

Člancima 101. i 102. ZOMF-a uređeno je samo ostvarivanje prava člana fonda na mirovinu iz obveznog mirovinskog osiguranja individualne kapitalizirane štednje po ispunjenju uvjeta dobi za stjecanje starosne mirovine prema ZOMO-u, te za slučaj nastanka potpunog gubitka radne sposobnosti s pravom na invalidsku mirovinu prema ZOMO-u, i ostvarivanje prava na obiteljsku mirovinu ako član fonda umre prije ostvarivanja prava na mirovinu prema ZOMO-u (članci 100. i 101.), a nije uređen i slučaj kada se pravo na invalidsku mirovinu i obiteljsku mirovinu priznaje prema posebnim propisima pod povoljnijim uvjetima od uvjeta propisanih ZOMO-om.

Nadalje, korisniku invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad i korisniku invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti, ako ostvari invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu, nova mirovina određuje se na temelju mirovinskog staža i ostvarenih vrijednosnih bodova do dana stjecanja prava na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, prava na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu. Budući da je za korisnike starosne i prijevremene starosne mirovine koji su bili obvezno osigurani u mirovinskom osiguranju nakon ostvarivanja prava na mirovinu propisano da im se nova mirovina može odrediti samo ako su nakon stjecanja prava ostvarili najmanje jednu godinu mirovinskog staža, u stjecanju prava na novo određivanje mirovine potrebno je sve korisnike izjednačiti.

U odnosu na rokove za dostavljanje prijave za vođenje matične evidencije, propisano je da obveznici dostavljaju podatke, odnosno prijave o početku poslovanja, prestanku poslovanja i promjenama u poslovanju obveznika doprinosa - u roku od 24 sata od početka ili prestanka poslovanja, od nastale promjene u poslovanju obveznika doprinosa, podatke o početku osiguranja, prestanku osiguranja i promjenama tijekom osiguranja, kao i promjene podataka. Ovim se zakonom predlaže dodatno preciziranje odredbi o dostavi podataka za vođenje matične evidencije.

U postupku za ostvarivanje prava na invalidsku mirovinu, propisano je da postupak za ocjenu radne sposobnosti, pokreće izabrani doktor medicine primarne zdravstvene zaštite kada ocijeni da se kod osiguranika zdravstveno stanje stabiliziralo, a da daljnje liječenje i medicinska rehabilitacija neće dovesti do ponovnog uspostavljanja radne sposobnosti te da je kao posljedica toga nastalo smanjenje radne sposobnosti. Vještačenje o činjenici smanjenja radne sposobnosti, odnosno potpunog gubitka radne sposobnosti te potpunom gubitku radne sposobnosti člana obitelji osiguranika te tjelesnog oštećenja, u prvom i drugom stupnju obavljaju ovlašteni vještaci, odnosno viši vještaci Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom (u daljnjem tekstu: Zavod za vještačenje). Odredbom članka 126. ZOMO-a propisuje se obveza određivanja kontrolnog pregleda u roku od 3 godine, čija je svrha provjera zdravstvene i radne sposobnosti osiguranika. Podliježu mu svi korisnici invalidske mirovine i naknade zbog tjelesnog oštećenja. Svi nalazi i mišljenja ovlaštenog vještaka i višeg vještaka na temelju kojih se stječe pravo podliježu obaveznoj reviziji koja se provodi u ministarstvu nadležnom za mirovinski sustav. Iznimka od navedenih pravila su osiguranici kod kojih je potpuni gubitak radne sposobnosti utvrđen na temelju medicinske dokumentacije dostavljene od inozemnog nositelja mirovinskog osiguranja, a inozemni nositelj nije utvrdio i obvezu kontrolnog pregleda, može se odrediti da navedeni korisnik ne podliježe kontrolnom pregledu. Također, propisana je mogućnost da ministarstvo nadležno za mirovinski sustav u postupku nadzora i kontrole može obavljati kontrolni pregled po službenoj dužnosti za prava utvrđena na temelju smanjene radne sposobnosti ili djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, tjelesnog oštećenja ili potpunog gubitka radne sposobnosti članova obitelji tijekom korištenja tih prava, a o tome donosi nalaz i mišljenje. Ovim se zakonom uređuje postupanje po nalazima i mišljenjima donesenima u postupku nadzora i kontrole.

Odredbom članka 127. ZOMO-a ovlaštena je Vlada Republike Hrvatske da uredbom detaljno propiše način i postupak medicinskog vještačenja u mirovinskom osiguranju. U međuvremenu je donesen Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (Narodne novine, broj 157/2013), kojim je osnovan Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom (članak 33. Zakona), a koji, počevši od 1. siječnja 2015. godine, između ostaloga, obavlja i poslove vještačenja za potrebe mirovinskog osiguranja u prvom i drugom stupnju. Poslove će obavljati jedinstveno tijelo vještačenja osnovano Zakonom o jedinstvenom tijelu vještačenja (Narodne novine, broj 85/2014) kao organizacijska jedinica Zavoda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom. Jedinstveno tijelo vještačenja vještačit će i u postupcima ostvarivanja prava iz područja socijalne skrbi, roditeljskih potpora, obrazovanja, profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba s invaliditetom, zaštite ratnih i civilnih žrtava rata te drugim područjima u kojima se ostvaruju određena prava na temelju vještačenja, odnosno na temelju nalaza i mišljenja tijela vještačenja. Poslovi revizije nalaza i mišljenja Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom obavljat će se i nadalje u ministarstvu nadležnom za mirovinski sustav. Budući da Zavod od 1. siječnja 2015. godine nije nadležan za poslove vještačenja za potrebe mirovinskog osiguranja, potrebno je uskladiti ZOMO sa spomenutim zakonima. Također se predlaže propisati pravni temelj za donošenja koji će urediti način i postupak obavljanja revizije nalaza i mišljenja o radnoj sposobnosti koje donosi Zavod za vještačenje.

Mirovine ostvarene, odnosno određene prema općim propisima o mirovinskom osiguranju određuju se i usklađuju prema aktualnoj vrijednosti mirovine koja važi za te mirovine, a za mirovine, odnosno dio mirovine ostvarene, odnosno određene prema posebnim

propisima primjenjuje se aktualna vrijednost mirovina iz članaka 89. i 94. ZOMO-a, koja se u 2014. godini primjenjivala na cijelu mirovinu tih korisnika. Od 1. siječnja 2015. godine, navedene mirovine se razdvajaju na dio određen/ostvaren prema posebnom propisu i na dio određen prema članku 80. stavku 3. ovoga Zakona, svaki od tih dijelova će se usklađivati prema odgovarajućoj aktualnoj vrijednosti mirovine koje su propisane za dio mirovine određen za staž osiguranja u obveznom mirovinskom osiguranju člankom 88. ZOMO-a i dio mirovine koji je određen prema posebnom propisu prema člancima 89. i 94. ZOMO-a.

Dinamika izjednačavanja polaznog faktora kojim se umanjuje prijevremena starosna mirovina u razdoblju od 2026. do 2029. godine nije u skladu s dinamikom propisanom za razdoblje od 2014. do 2025. godine, te se predloženim zakonom to ispravlja.

Također, u provedbi ZOMO-a uočena je i potreba jasnijeg određenja pojedinih pitanja vezanih uz datum stjecanja ili gubitka prava, primjenu propisa i dr., te je stoga potrebno provesti odgovarajuće izmjene i dopune ZOMO-a.

2. Osnovna pitanja koja se uređuju predloženim zakonom te posljedice koje će donošenjem zakona proisteći

Nedvojbeno se definira odredba kojom je preuzeta Direktiva Vijeća 97/81/EZ od 15. prosinca 1997. o Okvirnom sporazumu o radu sa skraćenim radnim vremenom koji su sklopili UNICE, CEEP i ETUC, čime se otklanja mogućnost različitog tumačenja u provedbi i osigurava jednak pristup pravima iz mirovinskog osiguranja osiguranicima koji rade s nepunim radnim vremenom, kao što je to prema važećim odredbama omogućeno osiguranicima koji rade s punim radnim vremenom.

Izvršit će se usklađivanje sa Zakonom o životnom partnerstvu osoba istog spola, odnosno omogućit će se ostvarivanje prava na obiteljsku mirovinu osiguranim članovima obitelji osoba koje su sklopile životno partnerstvo pred nadležnim tijelom, kao i članovima obitelji osoba koje nisu sklopile partnerstvo (neformalno životno partnerstvo), a njihova životna zajednica se može izjednačiti s izvanbračnom zajednicom. Također, pravo na produženo osiguranje osigurat će se i životnom partneru osiguranika, koji je sklopio životno partnerstvo s osobom istog spola pod uvjetima propisanim za bračnog druga.

Osiguranici koji navrš 60 godina života i 41. godinu staža osiguranja imaju pravo na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika, a dosadašnji korisnici prijevremene starosne mirovine zbog dugogodišnjeg osiguranja prevode se na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika, radi jedinstvenog praćenja broja tih korisnika.

Usklađivanjem ZOMO-a sa ZOMF-om osiguranicima kojima se mirovina određuje pod povoljnijim uvjetima, a koji su osigurani u II. mirovinskom stupu, omogućit će se određivanje invalidske mirovine zbog opće nesposobnosti za rad, odnosno zbog potpunog gubitka radne sposobnosti prema odredbama ZOMO-a, tako što će im se mirovina odrediti kao da su bili osigurani samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti (I. mirovinski stup). Članovima obitelji tih osiguranika čija sredstva s osobnog računa nisu naslijeđena, omogućit će se određivanje obiteljske mirovine kao da je osiguranik bio osiguran samo u I. mirovinskom stupu.

U pogledu uvjeta za stjecanje i određivanje nove mirovine starosne ili prijevremene starosne mirovine, korisnici invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad i

korisnici invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti, koji su bili obvezno osigurani u mirovinskom osiguranju nakon ostvarivanja prava na mirovinu izjednačit će se s korisnicima starosne, odnosno prijevremene starosne mirovine.

Korisnicima invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad i korisnicima invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti, omogućuje se stjecanje prava na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, neovisno o stjecanju statusa osiguranika nakon ostvarivanja prava na mirovinu.

Propisuju se rokovi za dostavu podataka za vođenje matične evidencije Zavoda, na način da se omogućuje obvezniku pravnoj osobi da Zavodu dostavi podatke o početku/prestanku i promjenama u poslovanju obveznika doprinosa u roku od 24 sata od početka ili prestanka poslovanja, odnosno od nastale promjene u poslovanju. Samostalni obveznici doprinosa obvezni su Zavodu dostaviti podatke o početku i prestanku osiguranja u roku od 24 sata od pravomoćnosti rješenja o upisu u odgovarajući registar (npr. obrtni registar, registar nositelja ili člana OPG-a itd.). Za osobe u radnom odnosu i s radnim odnosom izjednačene ili slične osnove osiguranja, obveznik je dužan Zavodu dostaviti prijavu o početku osiguranja (npr. za radnika) najranije 8 dana prije početka rada, a najkasnije prije samog početka rada kod poslodavca, a prijavu o prestanku osiguranja u roku od 24 sata od prestanka rada kod poslodavca. Međutim, ako osiguranik ne započne raditi kod poslodavca na dan početka osiguranja koji je dogovoren i uglavljen u odgovarajućem ugovoru, obveznik je tu činjenicu dužan dojaviti Zavodu istoga dana. Time će se osigurati bolja kontrola poslodavaca, zaštita radnika i njihovih prava i učinkovitiji rad inspektora rada u suzbijanju sive ekonomije i rada na crno.

Postupak vještačenja u mirovinskom osiguranju usklađuje se sa Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom i Zakonom o jedinstvenom tijelu vještačenja, na način da se nadležnost za vještačenje radne sposobnosti i tjelesnog oštećenja prenosi na Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom. Uređuje se postupak nadzora i kontrole za prava utvrđena na temelju smanjenja radne sposobnosti, djelomičnog i potpunog gubitka radne sposobnosti i tjelesnog oštećenja.

Hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji odgađa se razdvajanje mirovina, i to na 30. lipnja 2015. godine. Naime, radi se o izuzetno osjetljivoj kategoriji umirovljenika, koji su mirovinu ostvarili u specifičnim okolnostima. Spomenuto razdvajanje nema financijske učinke na visinu braniteljske mirovine, tj. time se "braniteljske" mirovine ne smanjuju, odnosno razdvojena mirovina u srpnju bit će jednaka svoti isplaćene mirovine u lipnju 2015. godine (razdvojeni dijelovi mirovine zbrojeni daju ukupnu svotu mirovine, koja je istovjetna svoti mirovine prije razdvajanja).

Uređuje se pitanje dokazne snage isprava koje Zavod izdaje u granicama svoje nadležnosti, a koje su snimljene na mikrofilm, nastale digitalizacijom ili su reprodukcije mikrofilmskih kopija ili su digitalne kopije isprava.

Usklađuje se dinamika polaznog faktora kojim se umanjuje prijevremena starosna mirovina u razdoblju od 2026. do 2029. godine s dinamikom propisanom za razdoblje od 2014. do 2025. godine.

Budući da je Vlada Republike Hrvatske na temelju članka 1. Zakona o ovlasti Vlade Republike Hrvatske da uredbama uređuje pojedina pitanja iz djelokruga Hrvatskoga sabora (Narodne novine, broj 115/2014) navedenu problematiku uredila Uredbom o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, broj 151/2014), predlaže se prestanak važenja te Uredbe.

III. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Sredstva za provedbu predloženog zakona osigurana su u Državnom proračunu za 2015. godinu i projekcijama za 2016. i 2017. godinu, unutar razdjela 086 Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava, Glave 20 Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje.

Međutim, budući da se ovim zakonskim prijedlogom omogućuje stjecanje, određivanje i korištenje prava na obiteljsku mirovinu članovima obitelji osobe koja je sklopila životno partnerstvo s osobom istoga spola, odnosno širi se krug osiguranika koji imaju pravo na obiteljsku mirovinu, procjenjuje se moguće povećanje broja korisnika obiteljske mirovine te se, slijedom toga, predviđa povećanje rashoda državnog proračuna za 25.000 kuna u 2015. godini, 50.000 kuna u 2016. godini i 90.000 kuna u 2017. godini.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Sukladno članku 206. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, broj 81/2013), predlaže se donošenje ovoga zakona po hitnom postupku, radi usklađivanja s pravnom stečevinom Europske unije.

Također, donošenje ovoga zakona po hitnom postupku predlaže se i radi osobito opravdanih razloga, u skladu s člankom 204. Poslovnika Hrvatskoga sabora. Naime, predloženim zakonom izvršava se usklađivanje odredbi Zakona o mirovinskom osiguranju sa Zakonom o jedinstvenom tijelu vještačenja, budući da postupak vještačenja u području mirovinskoga osiguranja od 1. siječnja 2015. godine, obavlja jedinstveno tijelo vještačenja pri Zavodu za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU

Članak 1.

U Zakonu o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, br. 157/2013 i 151/2014), u članku 4. stavku 1. iza riječi: "nasljednika" dodaju se riječi: "iznimno od propisa o nasljeđivanju".

Članak 2.

U članku 12. iza riječi: "osnovi" dodaju se riječi: "i ako posebnim propisom nije drukčije određeno".

Članak 3.

U članku 18. iza stavka 5. dodaje se novi stavak 6. koji glasi:

"(6) Na produženo osiguranje može se osigurati životni partner osiguranika koji je sklopio životno partnerstvo s osobom istoga spola pod uvjetima propisanim za bračnog druga osiguranika.".

Dosadašnji stavak 6. postaje stavak 7.

Članak 4.

Iza članka 22. dodaje se članak 22.a koji glasi:

"Članak 22.a

(1) U slučaju smrti osiguranika ili korisnika starosne mirovine, prijevremene starosne mirovine, invalidske mirovine i privremene invalidske mirovine koji je sklopio životno partnerstvo s osobom istoga spola, osim osoba iz članka 22. ovoga Zakona, osigurani su i članovi njegove obitelji i to:

1. životni partner
2. dijete nad kojim ostvaruje partnersku skrb
3. dijete preminulog životnog partnera kojeg je osiguranik uzdržavao u skladu s odredbama ovoga Zakona i propisa o životnom partnerstvu osoba istog spola
4. životni partner roditelja osiguranika kojeg je osiguranik uzdržavao u skladu s odredbama ovoga Zakona i propisa o životnom partnerstvu osoba istog spola.

(2) Odredba stavka 1. ovoga članka primjenjuje se i u slučaju smrti osiguranika ili korisnika starosne mirovine, prijevremene starosne mirovine, invalidske mirovine i privremene invalidske mirovine koji nije sklopio životno partnerstvo s osobom istoga spola pred nadležnim tijelom - neformalno životno partnerstvo, ako je ta zajednica do smrti korisnika trajala najmanje tri godine i od početka je udovoljavala pretpostavkama propisanim za valjanost životnog partnerstva i ako je postojanje neformalnog životnog partnerstva dokazano pred nadležnim sudom u izvanparničnom postupku.".

Članak 5.

U članku 27. stavku 2. riječi: "sa skraćenim radnim vremenom" zamjenjuju se riječima: "s radnim vremenom kraćim od punog radnog vremena".

Iza stavka 7. dodaje se stavak 8. koji glasi:

"(8) Iznimno od stavka 3. ovoga članka za ispunjenje uvjeta mirovinskog staža za stjecanje prava iz članaka 33. i 34., članka 45. stavka 3., članka 56. stavaka 1. i 2., članka 57., članka 65. stavka 1., članka 180. stavka 1. i članka 182. ovoga Zakona, razdoblje provedeno u zaposlenju s nepunim radnim vremenom smatra se razdobljem provedenim u zaposlenju s punim radnim vremenom."

Članak 6.

Iznad članka 35. dodaje se naslov koji glasi:

"3. Starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika".

Članak 7.

Članak 35. mijenja se i glasi:

"(1) Pravo na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika ima osiguranik kada navrši 60 godina života i 41 godinu staža osiguranja.

(2) Pravo na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika iz stavka 1. ovoga članka ne može steći osiguranik koji je navršio životnu dob iz članka 33., odnosno članka 180. ovoga Zakona."

Članak 8.

Iznad članka 36. dodaje se naslov koji glasi:

"4. Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca".

Članak 9.

U članku 36. stavku 1. iza riječi: "na mirovinu iz članka 34." dodaju se riječi: "i članka 182."

Stavak 4. mijenja se i glasi:

"(4) Prijevremena starosna mirovina iz stavka 1. ovoga članka određuje se uz primjenu polaznog faktora 1,0."

Članak 10.

U naslovu iznad članka 37. broj: "3." zamjenjuje se brojem: "5."

Članak 11.

U članku 37. iza stavka 6. dodaje se novi stavak 7. koji glasi:

"(7) Kada osiguranik tijekom postupka za ostvarivanja prava na starosnu mirovinu, bez prekida radnog odnosa nastavlja raditi do polovice punog radnog vremena, a ispunjava uvjete za tu mirovinu, poslodavac je obvezan u skladu s člancima 111. i 112. ovoga Zakona, dostaviti prijavu o promjeni nastaloj tijekom osiguranja na temelju izmijenjenog ugovora o radu."

Dosadašnji stavci 7. i 8. postaju stavci 8. i 9.

Članak 12.

U naslovu iznad članka 39. broj: "4." zamjenjuje se brojem: "6."

Članak 13.

U članku 50. stavcima 1. i 2. riječi: "ovlaštenom vještaku, odnosno tijelu vještačenja" u odgovarajućem padežu, zamjenjuju se riječima "Zavodu za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom (u daljnjem tekstu: Zavod za vještačenje)" u odgovarajućem padežu.

Članak 14.

U članku 53. stavku 2. riječi: "ovlašteni vještak, odnosno tijelo vještačenja" zamjenjuju se riječima: "Zavod za vještačenje".

Članak 15.

Članak 58. mijenja se i glasi:

"(1) Korisniku prava na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti zbog bolesti prevodi se to pravo u istoj svoti, prvog dana mjeseca nakon mjeseca u kojem je korisnik navršio starosnu dob iz članka 33., odnosno iz članka 180. ovoga Zakona, po službenoj dužnosti, na starosnu mirovinu.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka ne prevode se invalidske mirovine korisnika ostvarene prema posebnim propisima pod povoljnijim uvjetima."

Članak 16.

U članku 59. stavku 2. riječi: "ovlaštenog vještaka, odnosno tijela vještačenja u prvome stupnju odnosno nalaza i mišljenja nadležnog drugostupanjskog tijela vještačenja Zavoda" zamjenjuju se riječima: "mjesno nadležne područne ustrojstvene jedinice Zavoda za vještačenje, odnosno nalaza i mišljenja središnjeg ureda Zavoda za vještačenje".

Stavak 6. mijenja se i glasi:

"(6) Osiguraniku koji ima pravo na invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti iz članka 39. stavka 3. ovoga Zakona, a kojem je nakon utvrđenog djelomičnog gubitka radne sposobnosti prestao radni odnos, odnosno osiguranje, invalidska mirovina se isplaćuje, uz primjenu članka 87. stavka 1. točke 6. ovoga Zakona, od prvoga idućeg dana nakon prestanka radnog odnosa, odnosno osiguranja."

Stavak 13. mijenja se i glasi:

"(13) Ako je činjenica postojanja djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti utvrđena u drugostupanjskom postupku u povodu žalbe, rješenje o pravu i isplati mirovine donijet će se na temelju nalaza i mišljenja središnjeg ureda Zavoda za vještačenje."

Članak 17.

U članku 61. stavku 3. riječ: "zakonom" zamjenjuje se riječju: "propisom".

Članak 18.

U članku 72. iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:

"(3) Članu obitelji kod kojega zbog nastale promjene više ne postoje uvjeti o kojima ovisi stjecanje i korištenje prava na obiteljsku mirovinu, to pravo prestaje s danom nastanka te promjene, a isplata mirovine obustavlja se od prvoga dana sljedećeg mjeseca nakon nastale promjene."

Dosadašnji stavci 3. do 5. postaju stavci 4. do 6.

Članak 19.

Iza članka 75. dodaje se članak 75.a koji glasi:

"Članak 75.a

Odredbe ovoga Zakona o stjecanju, određivanju, korištenju, ponovnom određivanju i gubitku prava na obiteljsku mirovinu odgovarajuće se primjenjuju i na osigurane članove obitelji iz članka 22.a ovoga Zakona."

Članak 20.

Članak 76. mijenja se i glasi:

"(1) Invalid rada kojemu je priznato pravo na profesionalnu rehabilitaciju ima pravo na naknadu putnih troškova kada ga Zavod uputi u drugo mjesto radi profesionalne rehabilitacije.

(2) Naknada putnih troškova obuhvaća naknadu za troškove prijevoza i naknadu za troškove prehrane i smještaja za vrijeme putovanja i boravka u drugom mjestu.

(3) Naknade iz stavka 2. ovoga članka izuzimaju se od ovrhe."

Članak 21.

U članku 85. stavku 1. iza točke 4. dodaje se nova točka 5. koja glasi:

"5. starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika iz članka 35. ovoga Zakona".

Dosadašnja točka 5. koja postaje točka 6. mijenja se i glasi:

"6. za prijevremenu starosnu mirovinu iz članka 36. ovoga Zakona."

Stavci 4. i 5. mijenjaju se i glase:

"(4) Polazni faktor za određivanje starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika iz članka 35. ovoga Zakona, koji prvi put stječe mirovinu nakon navršene 60. godine života i ima 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju, utvrđuje se tako da se polazni faktor iz stavka 1. ovoga članka povećava za 0,15% po mjesecu za svaki mjesec nakon navršenih godina života osiguranika propisanih za stjecanje prava na tu mirovinu, a najviše za pet godina. Za određivanje obiteljske mirovine nakon smrti ovoga osiguranika koji je umro nakon navršene 60. godine života i 41 godine staža osiguranja u efektivnom trajanju i nije stekao mirovinu, primjenjuje se isti polazni faktor.

(5) Za određivanje obiteljske mirovine osiguranika koji je umro nakon navršene 65. godine života i ima 35 godina mirovinskog staža i nije stekao mirovinu, primjenjuje se polazni faktor iz stavka 3. ovoga članka."

Članak 22.

U članku 92. stavku 2. iza riječi: "prijevremena starosna mirovina" stavlja se zarez i dodaju riječi: "invalidska mirovina zbog opće nesposobnosti za rad, invalidska mirovina zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, odnosno obiteljska mirovina nakon smrti osiguranika".

Iza stavka 4. dodaju se stavci 5. i 6. koji glase:

"(5) Član mirovinskog fonda kod kojega je nastala profesionalna nesposobnost za rad s pravom na invalidsku mirovinu prema posebnom propisu, odnosno kod kojega je nastala profesionalna nesposobnost za rad s pravom na invalidsku mirovinu prema Zakonu o mirovinskom osiguranju koji je bio na snazi do stupanja na snagu ovoga Zakona ili kod kojega je nastao djelomični gubitak radne sposobnosti s pravom na invalidsku mirovinu prema ovome Zakonu ili posebnom propisu ili stekne pravo na privremenu invalidsku mirovinu prema članku 57. ovoga Zakona, može ostvariti pravo na mirovinu samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti, a sredstva kapitaliziranih doprinosa ostaju na osobnom računu člana fonda dok član ne ostvari pravo na prijevremenu starosnu, starosnu ili invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti.

(6) Osiguraniku koji prava iz mirovinskog osiguranja ostvaruje prema posebnom propisu pod povoljnijim uvjetima koji uređuje prava iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba ili mu se mirovina određuje prema tom propisu, a koji nije u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu Zakona o

obveznim mirovinskim fondovima (Narodne novine, broj 19/2014) izvršio izbor ostanka u obveznom mirovinskom osiguranju individualne kapitalizirane štednje, ostvaruje pravo na invalidsku mirovinu zbog profesionalne ili opće nesposobnosti za rad, odnosno starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu prema posebnom propisu, kao da je bio osiguran samo u obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti."

Članak 23.

U članku 99. iza stavka 2. dodaju se stavci 3. i 4. koji glase:

"(3) Korisniku invalidske mirovine zbog profesionalne ili opće nesposobnosti za rad prema posebnom propisu koji uređuje prava hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, koji prema tom propisu za vrijeme obavljanja dužnosti upravitelja zadruge nije obvezno osiguran na mirovinsko osiguranje, ne obustavlja se isplata mirovine niti se po toj osnovi ponovno određuje, kada poslove upravitelja zadruge obavlja bez plaće i naknade.

(4) Korisniku invalidske mirovine zbog opće nesposobnosti za rad, odnosno zbog potpunog gubitka radne sposobnosti kojemu je ta mirovina prevedena u starosnu mirovinu prema članku 58. stavku 1. i članku 175. stavcima 7. i 8. ovoga Zakona, ako se zaposli ili počne obavljati djelatnost na temelju koje postoji obveza na osiguranje obustavlja se isplata mirovine."

Članak 24.

U članku 100. stavak 7. mijenja se i glasi:

"(7) Korisniku invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad ostvarene do stupanja na snagu ovoga Zakona, kao i korisniku invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti iz članka 39. stavka 3. ovoga Zakona, koji nastavi raditi na drugom poslu prema preostaloj, odnosno smanjenoj radnoj sposobnosti ili naknadno stupi u osiguranje i po toj osnovi navrši najmanje jednu godinu staža osiguranja, može se priznati pravo na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu, ako su ispunjeni uvjeti za stjecanje toga prava prema člancima 33., 34., 35., 180. ili 182. ovoga Zakona. Nova mirovina odredit će se prema članku 79. stavcima 1. i 2. i člancima 81. do 88. ovoga Zakona prema ukupno navršenom mirovinskom stažu i ostvarenim vrijednosnim bodovima do dana stjecanja prava na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu, a polazni faktor može iznositi najviše 1,0."

Iza stavka 7. dodaju se stavci 8. i 9. koji glase:

"(8) Korisniku invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad ostvarene do stupanja na snagu ovoga Zakona, kao i korisniku invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti iz članka 39. stavka 3. ovoga Zakona, koji je nakon stjecanja prava na tu mirovinu stekao svojstvo osiguranika, neovisno o trajanju staža osiguranja po toj osnovi, može se priznati pravo na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti ako su ispunjeni uvjeti za stjecanje te mirovine iz članka 39. stavka 4. i članka 56. ovoga Zakona. Nova mirovina odredit će se na temelju ukupnog mirovinskog staža i ostvarenih vrijednosnih bodova do dana stjecanja prava na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, a polazni faktor može iznositi najviše 1,0.

(9) Korisniku invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad ostvarene do stupanja na snagu ovoga Zakona, kao i korisniku invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti iz članka 39. stavka 3. ovoga Zakona, koji nije imao svojstvo osiguranika nakon stjecanja prava na tu mirovinu može se priznati pravo na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti ako su ispunjeni uvjeti za stjecanje te mirovine iz članka 39. stavka 4. i članka 56. ovoga Zakona. Nova mirovina odredit će se prema ukupno navršenom mirovinskom stažu i ostvarenim vrijednosnim bodovima do dana stjecanja prava na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, a polazni faktor može iznositi najviše 1,0".

Članak 25.

U članku 105. iza stavka 1. dodaju se novi stavci 2., 3. i 4. koji glase:

"(2) Matična evidencija Zavoda iz članka 104. stavka 1. ovoga Zakona, osim obveznika doprinosa, je javni registar.

(3) Matična evidencija Zavoda iz stavka 2. ovoga članka je temeljni registar u odnosu na podatke iz stavka 1. točke 1. do 3. ovoga članka.

(4) Zavod će putem državne informacijske infrastrukture osigurati dostupnost prikupljenih autentičnih podataka iz stavka 3. ovoga članka svim tijelima javnog sektora koji su im potrebni za obavljanje poslova iz njihovog djelokruga".

Dosadašnji stavak 2. postaje stavak 5.

Članak 26.

U članku 109. stavak 2. mijenja se i glasi:

"(2) Zapisnik kojim Zavod utvrdi nepravilnosti u odnosu na osnovicu za ostvarivanje prava za obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti obvezno se dostavlja Poreznoj upravi".

Iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:

"(3) Činjenice utvrđene u postupku kontrole pravilnosti primjene zakonskih propisa i drugih podzakonskih akata koji se odnose na osnovicu koja služi za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti i navedene u zapisniku iz stavka 2. ovoga članka, predstavljaju okolnosti na temelju kojih Porezna uprava može pokrenuti postupak radi donošenja poreznog rješenja na osnovi posebnih propisa".

Dosadašnji stavak 3. postaje stavak 4.

Članak 27.

Članak 112. mijenja se i glasi:

"(1) Podatke za vođenje matične evidencije obveznici dostavljaju u sljedećim rokovima:

1. podatke o početku poslovanja, prestanku poslovanja i promjenama u poslovanju obveznika doprinosa - u roku od 24 sata od početka ili prestanka poslovanja, odnosno na dan pravomoćnosti rješenja o upisu ili brisanju u odgovarajući registar, u roku od 24 sata od nastale promjene u poslovanju obveznika doprinosa
2. podatke o početku osiguranja, za osiguranike iz članka 9. stavka 1. točaka 1. do 7. ovoga Zakona - najranije 8 dana prije početka rada, a najkasnije prije početka rada
3. o prestanku osiguranja, za osiguranike iz članka 9. stavka 1. točaka 1. do 7. ovoga Zakona, u roku od 24 sata od prestanka rada, odnosno prestanka radnog odnosa
4. podatke o početku i prestanku osiguranja samostalni obveznici doprinosa - u roku od 24 sata od pravomoćnosti rješenja o upisu u odgovarajući registar
5. prijave o promjeni tijekom osiguranja - u roku od 24 sata od nastale promjene
6. podatke o invalidima rada s pravom na profesionalnu rehabilitaciju - na dan kada je rješenje o priznanju prava, odnosno prestanku tog prava postalo izvršno.

(2) Ako osiguranik ne započne raditi na dan početka osiguranja, obveznik je to dužan dojaviti Zavodu najkasnije toga dana.

(3) Zavod je dužan primiti prijavu iz stavka 1. ovoga članka i potvrditi primitak prijave.

(4) Podatke na prijavi Zavod je dužan provjeriti i unijeti u matičnu evidenciju u roku od 3 radna dana od dana nastupa neke od okolnosti iz stavka 1. ovoga članka.

(5) Ako obveznik podatke na prijavi za vođenje matične evidencije dostavi Zavodu nakon proteka roka iz stavka 1. ovoga članka, Zavod je dužan podatke na prijavi provjeriti i unijeti u matičnu evidenciju u roku od 3 radna dana od dana primitka prijave.

(6) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, kada se sjedište poslodavca nalazi izvan Republike Hrvatske u drugoj državi članici Europske unije, rok za radnje određene stavkom 1. ovoga članka je 60 dana."

Članak 28.

U članku 123. stavak 4. mijenja se i glasi:

"(4) Postupak radi kontrolnog pregleda iz članka 126. stavaka 1. i 2. ovoga Zakona obvezno pokreće Zavod po službenoj dužnosti, a vještačenje u prvostupanjskom postupku obavlja područna ustrojstvena jedinica Zavoda za vještačenje prema prebivalištu osobe koja se vještači, a u povodu žalbe na rješenje Zavoda doneseno na temelju nalaza i mišljenja, vještačenje u drugostupanjskom postupku obavlja središnji ured Zavoda za vještačenje."

Članak 29.

U članku 125. stavku 2. riječi: "ovlašteni vještak Centra za medicinsko vještačenje Zavoda" zamjenjuju se riječima: "Zavod za vještačenje".

Dosadašnji stavci 3. do 6. mijenjaju se i glase:

"(3) Na temelju nalaza i mišljenja Zavoda za vještačenje u prvom stupnju, nakon provedene propisane revizije Zavod donosi rješenje o činjenici postojanja ili nepostojanja smanjenja radne sposobnosti i preostale radne sposobnosti, djelomičnog i potpunog gubitka radne sposobnosti, te drugim činjenicama o kojima ovisi pravo prema ovome Zakonu.

(4) Kada osiguranik žalbom pobija rješenje iz stavka 3. ovoga članka, koje je doneseno na osnovi nalaza i mišljenja Zavoda za vještačenje, Zavod donosi rješenje na temelju nalaza i mišljenja središnjeg ureda Zavoda za vještačenje donesenog u povodu žalbe.

(5) Nalaz i mišljenje Zavoda za vještačenje iz stavka 4. ovoga članka kojim je utvrđena činjenica iz stavka 2. ovoga članka, prije donošenja rješenja o pravu podliježe obveznoj reviziji.

(6) Prije donošenja nalaza i mišljenja Zavod za vještačenje može zatražiti od doktora medicine provođenje odgovarajuće dodatne medicinske obrade, a i provjeru medicinske dokumentacije priložene uz zahtjev."

U stavku 7. riječi: "Centar za medicinsko vještačenje Zavoda" zamjenjuju se riječima: "Ministarstvo nadležno za mirovinski sustav".

Iza stavka 7. dodaje se stavak 8. koji glasi:

"(8) Rješenje na temelju nalaza i mišljenja o činjenici postojanja ili nepostojanja smanjenja radne sposobnosti i preostale radne sposobnosti te djelomičnog i potpunog gubitka radne sposobnosti, tjelesnog oštećenja, kao i potpunog gubitka radne sposobnosti člana obitelji osiguranika, nadležna ustrojstvena jedinica Zavoda donosi najkasnije u roku od 6 mjeseci računajući od dana podnošenja prijedloga doktora medicine iz članka 123. stavka 2. ovoga Zakona, odnosno zahtjeva osiguranika."

Članak 30.

U članku 126. stavku 1. riječi: "ovlaštenog vještaka" zamjenjuju se riječima: "Zavoda za vještačenje".

Stavak 2. mijenja se i glasi:

"(2) Korisnik invalidske mirovine zbog opće nesposobnosti za rad ili potpunog gubitka radne sposobnosti koji stekne svojstvo osiguranika, kao i korisnik mirovine određene prema članku 58. i članku 175. stavku 7. ovoga Zakona, osim osiguranika iz članaka 14. i 17. ovoga Zakona, podliježe obveznom kontrolnom pregledu."

Stavci 3. i 4. brišu se.

U dosadašnjem stavku 5. koji postaje stavak 3. iza riječi: "iz stavka 1." brišu se zarez i riječi: "odnosno 3.", a nakon točke na kraju stavka dodaje se nova rečenica koja glasi: "Obavijest i dokaz da se korisnik nije odazvao na uredno uručen poziv Zavoda za vještačenje ili ministarstva nadležnog za mirovinski sustav dužni su dostaviti Zavodu".

Dosadašnji stavak 6. postaje stavak 4.

U dosadašnjem stavku 7. koji postaje stavak 5. riječi: "potpunog gubitka radne sposobnosti" zamjenjuju se riječima: "djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti iz članka 39. stavaka 3. i 4. ovoga Zakona".

Iza stavka 5. dodaje se stavak 6. koji glasi:

"(6) Kontrolnom pregledu podliježe korisnik prava na temelju djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, kao i korisnik mirovine kojemu je mirovina prevedena prema članku 58. i članku 175. stavku 7. ovoga Zakona i nakon navršene 65. godine života ako je stekao svojstvo osiguranika."

Članak 31.

Iza članka 126. dodaje se članak 126.a koji glasi:

"Članak 126.a

(1) U postupku nadzora i kontrole ministarstvo nadležno za mirovinski sustav može obavljati kontrolni pregled po službenoj dužnosti za prava utvrđena na temelju smanjene radne sposobnosti ili djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, tjelesnog oštećenja ili opće nesposobnosti za rad članova obitelji tijekom korištenja tih prava, a o tome donosi nalaz i mišljenje.

(2) Na temelju nalaza i mišljenja iz stavka 1. ovoga članka nadležna područna ustrojstvena jedinica Zavoda donosi rješenje.

(3) Kada se u postupku kontrole i nadzora iz stavka 1. ovoga članka u ministarstvu nadležnom za mirovinski sustav obavlja kontrolni pregled po službenoj dužnosti, za prava utvrđena na temelju smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost, djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, tjelesnog oštećenja ili potpunog gubitka radne sposobnosti člana obitelji osiguranika tijekom korištenja tih prava, nalaz i mišljenje donosi vještak - revizor, odnosno vijeće vještaka - revizora, a na osnovu toga rješenje donosi područna ustrojstvena jedinica Zavoda koja je donijela pravomoćno rješenje kojim je meritorno odlučeno o pravu na mirovinu, odnosno naknadu zbog tjelesnog oštećenja.

(4) Ako je na rješenje Zavoda iz stavka 3. ovoga članka podnesena žalba, nalaz i mišljenje u povodu žalbe donosi vijeće vještaka - revizora, a rješenje na osnovi tog nalaza i mišljenja donosi središnja ustrojstvena jedinica Zavoda.

(5) Vijeće vještaka - revizora u povodu žalbe razmatra razloge i nove činjenice istaknute u žalbi, utvrđuje postoje li razlozi za promjenu nalaza i mišljenja vještaka - revizora, odnosno vijeća vještaka - revizora, je li potrebna dopuna medicinske obrade i pregled ili neposredni pregled osiguranika, te na osnovi tako provedenog postupka vijeće vještaka - revizora donosi nalaz i mišljenje.

(6) Ako se korisnik prava iz neopravdanog razloga ne odazove na kontrolni pregled iz stavka 1. ovoga članka Zavod će obustaviti isplatu mirovine, odnosno novčanog primanja u skladu s člankom 126. stavcima 3. i 4. ovoga Zakona.

(7) Jedan primjerak nalaza i mišljenja iz stavka 3. ovoga članka kojim je izmijenjen raniji nalaz i mišljenje o činjenici na temelju kojega je pravo ostvareno na štetu korisnika, nadležna područna ustrojstvena jedinica Zavoda obvezno dostavlja Zavodu za vještačenje radi odgovarajuće evidencije."

Članak 32.

U članku 127. iza riječi: "prema" dodaju se riječi: "propisu o jedinstvenom tijelu vještačenja i".

Članak 33.

U članku 128. stavak 1. mijenja se i glasi:

"(1) Kada se rješava o pravu osiguranika, odnosno osigurane osobe, kao dan nastanka smanjene radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost, djelomičnog gubitka radne sposobnosti ili potpunog gubitka radne sposobnosti, odnosno tjelesnog oštećenja uzima se dan kada je na temelju pregleda područne ustrojstvene jedinice Zavoda za vještačenje dano mišljenje u smislu članka 125. stavka 2. ovoga Zakona ili mišljenje središnjeg ureda Zavoda za vještačenje iz članka 125. stavka 4. ovoga Zakona."

Iza stavka 1. dodaje se novi stavak 2. koji glasi:

"(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka može se utvrditi raniji datum nastanka smanjene radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost, djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, odnosno tjelesnog oštećenja na temelju medicinske dokumentacije iz ranijeg razdoblja."

Dosadašnji stavak 2. postaje stavak 3.

Članak 34.

U članku 129. stavcima 1. i 2. riječi: "ovlaštenog vještaka" zamjenjuju se riječima: "Zavoda za vještačenje".

U stavku 3. riječi: "odnosno Centru za medicinsko vještačenje Zavoda," brišu se.

Stavak 4. mijenja se i glasi:

"(4) Kada se u postupku revizije iz stavka 2. ovoga članka utvrdi da nalaz i mišljenje Zavoda za vještačenje iz stavka 1. ovoga članka treba mijenjati, Zavod za vještačenje dužan je donijeti novi nalaz i mišljenje držeći se mišljenja danog u postupku revizije."

Iza stavka 4. dodaje se novi stavak 5. koji glasi:

"(5) Nalaz i mišljenje donesen u postupku nadzora i kontrole iz članka 126.a ovoga Zakona prije donošenja rješenja, neovisno o donesenoj ocjeni podliježe reviziji koja se obavlja u ministarstvu nadležnom za mirovinski sustav. Reviziju ne mogu obavljati vještaci odnosno vijeće vještaka - revizora koji su donijeli taj nalaz i mišljenje."

U dosadašnjem stavku 5. koji postaje stavak 6. riječi: "ovlaštenog vještaka" zamjenjuju se riječima: "Zavoda za vještačenje", a riječi: "od dana davanja" zamjenjuju se riječima: "od dana zaprimanja".

Iza stavka 6. dodaje se stavak 7. koji glasi:

"(7) Ministar nadležan za mirovinski sustav donosi pravilnik o reviziji i nadzoru medicinskog vještačenja u mirovinskom osiguranju."

Članak 35.

U članku 133. stavku 3. riječi: "ovlaštenog vještaka" zamjenjuju se riječima: "područne ustrojstvene jedinice Zavoda za vještačenje", a riječi: "mišljenje ovlaštenog višeg vještaka" zamjenjuju se riječima: "nalaz i mišljenje središnjeg ureda Zavoda za vještačenje iz članka 125. stavka 4. ovoga Zakona".

Članak 36.

Iza članka 140. dodaje se članak 140.a koji glasi:

"Članak 140.a

(1) Isprave koje Zavod izdaje u granicama svoje nadležnosti i u propisanom obliku smatraju se javnim ispravama.

(2) U postupku dokazivanja mikrofilmska kopija isprave i kopija nastala digitalizacijom isprave (digitalne kopije), kao i reprodukcija mikrofilmske kopije i digitalne kopije isprave izjednačava se s ispravom iz stavka 1. ovoga članka ako je takvu mikrofilmsku kopiju, digitalnu kopiju isprave, odnosno reprodukciju tih kopija izdao Zavod u granicama svoje nadležnosti.

(3) Dopušteno je dokazivati da su u takvoj ispravi, odnosno mikrofilmskoj kopiji isprave ili digitalnoj kopiji isprave, kao i reprodukciji tih kopija činjenice neistinito potvrđene, ili da je sama isprava, odnosno mikrofilmska kopija, digitalna kopija isprave ili reprodukcija tih kopija neispravno sastavljena.

(4) Dopušteno je dokazivati da mikrofilmska kopija ili digitalna kopija isprave, odnosno reprodukcija tih kopija nije vjerna izvorniku isprave.

(5) Mikrofilmska kopija isprave i digitalna kopija isprave, kao i reprodukcija tih kopija, koje je na propisan način izdao Zavod u granicama svoje nadležnosti imaju u upravnom postupku i drugim postupcima pred nadležnim tijelima i na sudu dokaznu vrijednost izvornika isprave za rješavanje stvari o kojoj se vodi postupak."

Članak 37.

U članku 155. stavku 1. točka 1.8. mijenja se i glasi:

"1.8. mirovinu korisnika iz članka 80. stavka 7. ovoga Zakona u cijelosti ili dio mirovine korisnika iz članka 80. stavka 4. točke 14. ovoga Zakona i za obiteljsku ili dio obiteljske mirovine ostvarene nakon smrti tih pripadnika".

Članak 38.

U članku 171. stavku 1. iza riječi: "radio radnik," dodaju se riječi: "na obavljanju posla koji s obzirom na narav i vrstu rada te ovlasti poslodavca ima obilježje posla za koji se zasniva radni odnos, a", a iza riječi: "mirovinsko osiguranje" riječi: "s prvim danom" zamjenjuju se riječju: "prije".

Stavak 4. mijenja se i glasi:

"(4) Poslodavac na kojeg se odnosi usmeno rješenje iz stavka 1. ovoga članka može pisanim putem, u skladu s posebnim propisom, zatražiti da se zapečaćene prostorije privremeno otpočate i u prisutnosti inspektora rada odmah izuzeti pokvarljive namirnice i poduzeti druge sigurnosne mjere radi sprječavanja štete."

Stavci 5. i 6. brišu se.

Dosadašnji stavak 7. postaje stavak 5.

Članak 39.

Članak 172. mijenja se i glasi:

"(1) Poslodavac, odnosno obveznik doprinosa kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom od 61.000,00 do 100.000,00 kuna ako ne dojaviti Zavodu da osiguranik nije započeo raditi (članak 112. stavak 2.).

(2) Poslodavac, odnosno obveznik doprinosa kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u svoti od 5.000,00 do 50.000,00 kuna:

1. ako unese netočne podatke u dokumentaciju dostavljenu u matičnu evidenciju (članak 108. stavak 6.)
2. ako radi utvrđivanja točnosti podataka i činjenica o kojima ovisi pravo iz mirovinskog osiguranja osiguranika onemogućiti provjeru poslovnih knjiga, financijske dokumentacije i drugih evidencija (članak 109. stavak 1.)
3. ako ne prijavi početak ili prestanak poslovanja ili promjene u poslovanju ili to učini nakon isteka propisanog roka (članak 112. stavak 1. točka 1.)

4. ako ne prijavi ili odjavi osiguranje ili promjenu tijekom osiguranja ili to učini nakon isteka propisanog roka (članak 112. stavak 1. točke 2., 3. i 5.)

(3) Za postupke iz stavaka 1. i 2. ovoga članka kaznit će se za prekršaj i odgovorna osoba novčanom kaznom u svoti od 1.000,00 do 10.000,00 kuna."

Članak 40.

U članku 174. točki 2. riječi: "točka 2." zamjenjuju se riječima: "točke 4. i 5."

Članak 41.

U članku 175. stavku 7. iza riječi: "zbog opće nesposobnosti za rad" briše se zarez i dodaju riječi: "zbog bolesti".

U stavku 8. iza riječi: "članka 58." dodaju se riječi: "stavka 1.", a riječi: "u roku od godine dana računajući od dana stupanja na snagu ovoga Zakona" zamjenjuju se riječima: "1. siječnja 2015."

Iza stavka 8. dodaje se stavak 9. koji glasi:

"(9) Korisnicima prava na prijevremenu starosnu mirovinu zbog dugogodišnjeg osiguranja ostvarenu prema članku 35. Zakona do 31. prosinca 2014. prevodi se to pravo u istoj svoti na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika iz članka 35. ovoga Zakona."

Članak 42.

U članku 177. iza stavka 1. dodaje se stavak 2. koji glasi:

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, korisnicima mirovine iz članka 80. stavka 4. točaka 1. a), b) i c) ovoga Zakona visinu obveza iz državnog proračuna iz članka 155. stavka 1. ovoga Zakona, odnosno dio mirovine koju su korisnici mirovine ostvarili prema posebnim propisima pod povoljnijim uvjetima Zavod će utvrditi prema članku 80. ovoga Zakona na dan 30. lipnja 2015."

Članak 43.

Članak 178. mijenja se i glasi:

"(1) Korisnicima kojima je dio mirovine određen, odnosno ostvaren prema posebnim propisima pod povoljnijim uvjetima Zavod će donijeti rješenje o dijelovima mirovine prema članku 80. ovoga Zakona koji im pripadaju na dan 31. prosinca 2014.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka korisnicima kojima je dio mirovine određen, odnosno ostvaren prema posebnim propisima pod povoljnijim uvjetima iz članka 80. stavka 4. točaka 1. a), b) i c) Zavod će donijeti rješenje o dijelovima mirovine koji im pripadaju na dan 30. lipnja 2015.

(3) Rješenja iz stavaka 1. i 2. ovoga članka Zavod će donijeti u roku od 60 dana od dana kada je utvrdio dijelove mirovine."

Članak 44.

U članku 180. iza stavka 2. dodaje se stavak 3. koji glasi:

"(3) Za određivanje obiteljske mirovine iza osiguranika koji je umro nakon navršene starosne dobi iz stavka 1. ovoga članka i ima 35 godina mirovinskog staža i nije stekao mirovinu, primjenjuje se polazni faktor iz članka 85. stavka 3. ovoga Zakona."

Članak 45.

U članku 183. podstavci: u 2026. godini, u 2027. godini, u 2028. godini i u 2029. godini mijenjaju se i glase:

"u 2026. godini:

- s navršenih do i 35 godina mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu
- s navršenih 36 godina mirovinskog staža: 0,32% po mjesecu
- s navršenih 37 godina mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu
- s navršenih 38 godina mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu
- s navršenih 39 godina mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu

u 2027. godini:

- s navršenih do i 35 godina mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu
- s navršenih 36 godina mirovinskog staža: 0,32% po mjesecu
- s navršenih 36 godina i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu
- s navršenih 37 godina i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu
- s navršenih 38 godina i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu
- s navršenih 39 godina i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu

u 2028. godini:

- s navršenih do i 35 godina mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu
- s navršenih 36 godina mirovinskog staža: 0,32% po mjesecu
- s navršenih 36 godina i 6 mjeseci mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu
- s navršenih 37 godina i 6 mjeseca mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu
- s navršenih 38 godina i 6 mjeseca mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu
- s navršenih 39 godina i 6 mjeseca mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu

u 2029. godini:

- s navršenih do i 35 godina mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu
- s navršenih 36 godina mirovinskog staža: 0,32% po mjesecu
- s navršenih 36 godina i 9 mjeseci mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu
- s navršenih 37 godina i 9 mjeseca mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu
- s navršenih 38 godina i 9 mjeseca mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu
- s navršenih 39 godina i 9 mjeseca mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu."

Članak 46.

(1) Članovi obitelji iz članka 22. stavka 3. Zakona mogu ostvariti pravo na obiteljsku mirovinu pod uvjetima iz ovoga Zakona ako je izvanbračna zajednica postojala najranije na dan 28. ožujka 2008. godine ili kasnije, a trajala je najmanje tri godine.

(2) Članovi obitelji iz članka 22.a stavaka 1. i 2. Zakona mogu ostvariti pravo na obiteljsku mirovinu prema ovome Zakonu ako je ta zajednica postojala na dan 5. kolovoza 2014. godine ili kasnije i pod uvjetom da je trajala najmanje tri godine.

Članak 47.

U postupcima u kojima se odlučuje o zahtjevima za ostvarivanja prava koja se ostvaruju na temelju nalaza i mišljenja tijela vještačenja, a koji nisu pravomoćno okončani do stupanja na snagu ovoga Zakona, vještačenje će se provoditi u Zavodu za vještačenje prema propisima koji su bili na snazi u trenutku pokretanja zahtjeva za ostvarivanje prava.

Članak 48.

Pravilnik iz članka 129. stavka 7. Zakona donijet će ministar nadležan za mirovinski sustav u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 49.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Uredba o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, broj 151/2014).

Članak 50.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

O B R A Z L O Ž E N J E

Uz članak 1.

Člankom 4. stavkom 1. Zakona o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, broj 157/2013) - u daljnjem tekstu: ZOMO, propisano je da se dospjela novčana primanja koja nisu isplaćena do smrti korisnika mogu nasljeđivati, a novčana primanja nakon smrti korisnika koji nema nasljednika pripadaju Republici Hrvatskoj, odnosno državnom proračunu. Istovremeno je člankom 6. Zakona o nasljeđivanju (Narodne novine, br. 48/2003, 163/2003, 35/2005 i 127/2013) propisano da nakon smrti osobe koja nema nasljednika njegova ostavina pripada gradu ili općini te da grad ili općina u tom slučaju imaju status nasljednika. Budući da je Zakon o nasljeđivanju temeljni Zakon kojim se uređuju pitanja nasljeđivanja, radi otklanjanja dvojbi u provedbi toga Zakona i ZOMO-a, predlaže se u članku 4. stavku 1. ZOMO-a navesti da iznimno od propisa o nasljeđivanju novčana primanja nakon smrti korisnika koji nema nasljednika pripadaju Republici Hrvatskoj, odnosno državnom proračunu.

Uz članak 2.

Dopuna ove odredbe se predlaže radi usklađivanja sa Zakonom o dopunama Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (Narodne novine, broj 92/2014) - u daljnjem tekstu: ZOPHBDR, koji uvodi mogućnost da upravitelj braniteljske zadruge kao posebnog oblika zadruge za razliku od upravitelja zadruge iz članka 12. ZOMO-a za koje je obavezno mirovinsko osiguranje, nije obvezno mirovinski osiguran kada poslove upravitelja obavlja bez plaće ili naknade.

Uz članak 3.

Zakonom o životnom partnerstvu osoba istog spola (Narodne novine, broj 92/2014), člankom 62., propisano je da pravo na produženo osiguranje stječe životni partner osiguranika koji je sklopio životno partnerstvo s osobom istoga spola pod uvjetima propisanim za bračnog druga osiguranika. Predloženom odredbom usklađuje se ZOMO s tim Zakonom.

Uz članak 4.

Člankom 61. Zakona o životnom partnerstvu osoba istog spola propisano je da se u slučaju smrti osiguranika ili korisnika mirovine pod članom obitelji, osim osoba utvrđenih propisima o mirovinskom osiguranju, smatraju i životni partner, dijete nad kojim ostvaruje partnersku skrb, dijete preminulog životnog partnera kojeg je osiguranik uzdržavao i životni partner roditelja osiguranika kojeg je osiguranik uzdržavao, te da oni ostvaruju pravo na obiteljsku mirovinu prema propisima kojima se uređuje mirovinsko osiguranje. Predloženom odredbom ZOMO se usklađuje s odredbama navedenog Zakona, a budući da je taj Zakon stupio na snagu 5. kolovoza 2014. godine, propisuje se da se pravo na obiteljsku mirovinu može ostvariti najranije od stupanja na snagu toga Zakona, odnosno najranije od legalizacije tih zajednica. Stavkom 2. propisuje se primjena stavka 1. i na neformalno životno partnerstvo (životno partnerstvo s osobom istoga spola koja nije sklopila životno partnerstvo pred nadležnim tijelom) budući je člancima 3. i 4. Zakona o životnom partnerstvu osoba istog spola ta zajednica po učincima izjednačena s izvanbračnom zajednicom, pod uvjetom da je trajala najmanje tri godine i da je od početka udovoljavala pretpostavkama propisanim za valjanost životnog partnerstva i ako je postojanje neformalnog životnog partnerstva dokazano pred nadležnim sudom.

Uz članak 5.

Člankom 1. stavkom 3. ZOMO-a u pravni poredak Republike Hrvatske preuzeta je Direktiva Vijeća 97/81/EZ od 15. prosinca 1997. o Okvirnom sporazumu o radu sa skraćenim radnim vremenom koji su sklopili UNICE, CEEP i ETUC (u daljnjem tekstu: Direktiva). Radi jasnije provedbe preuzete Direktive uređuje se računanje rada s nepunim radnim vremenom za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja tako da se u članku 27. ZOMO dodaje novi stavak 8. kojim se, za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu, prijevremenu starosnu mirovinu, profesionalnu rehabilitaciju, invalidsku mirovinu te obiteljsku mirovinu izjednačava rad s nepunim radnim vremenom s radom s punim radnim vremenom za ispunjenje uvjeta mirovinskog staža za stjecanje tih prava. Za određivanje visine mirovine razdoblje nepunog radnog vremena preračunat će se prema stavku 3. članka 27. ZOMO-a na puno radno vrijeme. Rad sa skraćenim radnim vremenom po različitim osnovama (rad nakon isteka roditeljskog dopusta, rad zbog pojačane brige i njege djeteta i dr.) već je izjednačen u pogledu uvjeta za ostvarivanje prava prema ZOMO-u s radom s punim radnim vremenom (članak 27. stavci 2. i 6. ZOMO-a). Stoga se propisuje dopuna članka 27. ZOMO-a, kojom se osiguranici koji rade s nepunim radnim vremenom izjednačavaju u pogledu pristupa navedenim pravima iz mirovinskog osiguranja koja se ostvaruju prema tome Zakonu, u skladu s navedenom Direktivom.

Uz članke 6. i 7.

Budući da prijevremena starosna mirovina zbog dugogodišnjeg osiguranja ima obilježja starosne mirovine (stječe se s propisanom dobi, a određuje se bez umanjenja) člankom 6. dodan je naslov prema kojem se ta mirovina zove "starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika". Člankom 7. stavkom 1. propisano je da se starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika stječe sa 60 godina života i 41 godinom staža osiguranja, a stavkom 2. propisuje se da tu mirovinu ne može ostvariti osiguranik koji ispunjava uvjete starosne dobi iz članka 33. (65 godina života), odnosno članka 180. (uvjeti dobi za starosnu mirovinu propisani za žene) ZOMO-a.

Uz članke 8. i 9.

Prema članku 36. ZOMO-a pravo na prijevremenu starosnu mirovinu prema uvjetima iz članka 34. i 182. ima i osiguranik koji je nakon prestanka osiguranja prouzročeni stečajem, proveo u neprekidnom trajanju najmanje 2 godine kao nezaposlena osoba prijavljena službi nadležnoj za zapošljavanje. Radi jasnoće iznad članka 36. ZOMO-a dodaje se odgovarajući naslov. Propisuje se izmjena kojom se jasnije uređuje način određivanja prijevremene starosne mirovine koja se može ostvariti zbog stečaja. Propisuje se da se ta mirovina određuje primjenom polaznog faktora 1,0, što znači da se određuje bez umanjenja.

Uz članak 10.

Usklađuje se redoslijed naslova u zakonskom tekstu.

Uz članak 11.

Člankom 37. ZOMO-a uređeno je od kada se može steći pravo na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu u odnosu na ispunjenje uvjeta i podneseni zahtjev. ZOMO-om je uvedena mogućnost da osiguranik nakon stjecanja prava na starosnu mirovinu nastavi raditi do polovice punog radnog vremena. Ovom dopunom obavezuje se poslodavac da u tom slučaju Zavodu dostavi prijavu o promjeni nastaloj tijekom osiguranja na temelju izmijenjenog ugovora o radu. Prijava se dostavlja mjesno nadležnoj područnoj ustrojstvenoj jedinici Zavoda (članak 111. ZOMO-a) i u rokovima predviđenim člankom 112. ZOMO-a.

Uz članak 12.

Usklađuje se redoslijed naslova u zakonskom tekstu.

Uz članke 13. i 14.

Usklađuje se nadležnost za vještačenje u postupcima ostvarivanja prava na profesionalnu rehabilitaciju sa Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (Narodne novine, broj 157/2013) i Zakonom o jedinstvenom tijelu vještačenja (Narodne novine, broj 85/2014).

Uz članak 15.

Člankom 58. ZOMO-a propisano je da se s navršenom starosnom dobi iz članka 33., odnosno 180. ZOMO-a invalidske mirovine korisnika ostvarene zbog potpunog gubitka radne sposobnosti po službenoj dužnosti prevode u starosnu mirovinu i da se dalje ta mirovina određuje u istoj dotadašnjoj svoti. Propisuje se izmjena te odredbe, na način da se prevode samo invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti korisnika, koji su tu mirovinu ostvarili zbog bolesti. To znači da se od prevođenja izuzimaju invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti korisnika koji su tu mirovinu ostvarili zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti i zbog ozljede izvan rada. Te mirovine izuzimaju se od prevođenja zbog mogućnosti da Zavod ostvari naknadu štete koja nastaje isplatom tih davanja, a koja se ne bi mogla ostvarivati prevođenjem invalidske mirovine u starosnu mirovinu. Također, od prevođenja se izuzimaju i invalidske mirovine korisnika ostvarene prema posebnim propisima pod povoljnijim uvjetima jer se time omogućuje trajno praćenje broja korisnika i izdataka za te mirovine.

Uz članak 16.

Odredbom članka 59. ZOMO-a uređuje se od kada pripada pravo na invalidsku mirovinu. Opće pravilo je da pravo na ovu mirovinu ima osiguranik od dana nastanka djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, ako ZOMO-om nije drugačije uređeno. Osim o datumu nastanka djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, isplata invalidske mirovine ovisi o korištenju naknade plaće prema propisima o zdravstvenom osiguranju, te o nastavku, odnosno prestanku rada osiguranika. Također, uređena je isplata invalidske mirovine osiguraniku kod kojega je utvrđen djelomični gubitak radne sposobnosti prema članku 39. stavku 3. ZOMO-a. Propisano je da osiguraniku kod kojega je utvrđen djelomični gubitak radne sposobnosti, koji je od podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava na temelju djelomičnog gubitka radne sposobnosti do donošenja prvog rješenja o priznanju prava na invalidsku mirovinu, koristio naknadu plaće zbog privremene nesposobnosti za rad prema propisima iz zdravstvenog osiguranja, isplata invalidske mirovine pripada od dana rasporeda na poslove prema preostaloj radnoj sposobnosti.

Osiguraniku kod kojega je utvrđen djelomični gubitak radne sposobnosti koji je nastavio raditi i nije primao naknadu plaće zbog privremene nesposobnosti za rad prema propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju, invalidska mirovina isplaćuje se od dana utvrđenog djelomičnog gubitka radne sposobnosti. Osim toga, propisuje se da se osiguraniku koji ima pravo na invalidsku mirovinu na temelju djelomičnog gubitka radne sposobnosti, a kojem je nakon utvrđenog gubitka radne sposobnosti prestao radni odnos, odnosno osiguranje, invalidska mirovina isplaćuje od prvoga idućeg dana nakon prestanka radnog odnosa, odnosno osiguranja, uz primjenu mirovinskog faktora 0,8 iz članka 87. stavka 1. točke 6. ZOMO-a.

Uz članak 17.

Izmjena članka 61. stavka 3. usklađuje se s člankom 5. Zakona o jedinstvenom tijelu vještačenja, kojim je predviđeno da Zavod za vještačenje obavlja, između ostalog, i vještačenje tjelesnih oštećenja za potrebe ostvarivanja prava iz mirovinskog osiguranja utvrđuje prema jedinstvenoj listi oštećenja organizma, koja je sastavni dio Uredbe o metodologijama vještačenja. Stoga se dosadašnja odredba koja je uređivala da se vrste i stupnjevi tjelesnog oštećenja osnovi kojih se stječe pravo na novčanu naknadu zbog tjelesnog oštećenja zbog ozljede na radu i profesionalne bolesti u sustavu mirovinskog osiguranja nastale utvrđuje na temelju Zakona o listi tjelesnih oštećenja (Narodne novine, broj 162/98), mijenja na način da se tjelesno oštećenje za potrebe ostvarivanja toga prava na novčanu naknadu uređuje prema posebnom propisu.

Uz članak 18.

Novim se stavkom 3. članka 72. ZOMO-a izrijekom uređuje kada prestaje pravo na obiteljsku mirovinu. Propisuje se da članu obitelji kod kojega, zbog nastale promjene, više ne postoje uvjeti o kojima ovisi stjecanje i korištenje prava na obiteljsku mirovinu, to pravo prestaje s danom nastanka te promjene, a isplata mirovine obustavlja se od prvoga dana sljedećeg mjeseca nakon nastale promjene.

Uz članak 19.

Propisuje se da se odredbe ZOMO-a o stjecanju, određivanju, korištenju, ponovnom određivanju i gubitku prava na obiteljsku mirovinu odgovarajuće primjenjuju i na osigurane članove obitelji, osobe koja je sklopila životno partnerstvo s osobom istoga spola. To znači da ti članovi ostvaruju pravo na obiteljsku mirovinu kao i članovi obitelji drugih osiguranika.

Uz članak 20.

Prema Zakonu o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom propisano je da od 1. siječnja 2015. godine poslove vještačenja u prvom i drugom stupnju u postupcima ostvarivanja prava iz mirovinskog osiguranja obavlja Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom (u daljnjem tekstu: Zavod za vještačenje). Prema članku 76. stavku 1. ZOMO-a osiguranik, odnosno osigurana osoba ima pravo na naknadu putnih troškova zbog odlaska u drugo mjesto radi davanja nalaza i mišljenja vještaka ili radi profesionalne rehabilitacije, kada ga uputi ili pozove Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje. Budući da će Zavod za vještačenje, obavljati poslove vještačenja i upućivanja u drugo mjesto radi davanja nalaza i mišljenja, obavlja se usklađivanje te odredbe s navedenim Zakonom.

Međutim, osiguranici će i nadalje pravo na profesionalnu rehabilitaciju ostvarivati u Zavodu, pa se propisuje da imaju pravo na naknadu putnih troškova kada ih Zavod uputi u drugo mjesto radi profesionalne rehabilitacije. Naknada putnih troškova obuhvaća naknadu za troškove prijevoza i naknadu za troškove prehrane i smještaja za vrijeme putovanja i boravka u drugom mjestu. Polazeći od članka 172. stavka 1. točke 15. Ovršnog zakona koji propisuje da su od ovrhe izuzeta i ostala primanja koja su izuzeta od ovrhe po posebnim propisima, te činjenice da ove naknade kao posebna primanja nisu nekom drugom točkom tog propisa izuzete od ovrhe, ovim se postiže da se ta sredstva doista i isplate invalidu rada za potrebe provedbe profesionalne rehabilitacije u drugom mjestu i u uvjetima kada se provodi ovrha na novčanim sredstvima tih korisnika kod banaka, te time postiže cilj valorizacije ovoga instituta omogućavanjem invalidu rada nakon završene rehabilitacije uključivanje u svijet rada.

Uz članak 21.

Usklađuje se polazni faktor za određivanje starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika iz članka 35. te bonifikacija za određivanje obiteljske mirovine nakon smrti osiguranika koji je umro nakon navršene 60. godine života i ostvarene 41 godine staža osiguranja u efektivnom trajanju, a nije stekao mirovinu. Izmjenom članka 85. stavka 5. dodatno se pojašnjava da je za određivanje obiteljske mirovine iza osiguranika koji je umro nakon navršene 65. godine života, za primjenu polaznog faktora o bonifikaciji iz stavka 3. ovoga članka, potrebno da je osiguranik navršio i 35 godina mirovinskog staža.

Uz članak 22.

Propisuje se dopuna članka 92. ZOMO-a kako bi cjelovito uredio institut osnovne mirovine za osiguranike koji su bili osigurani u oba stupa obveznog mirovinskog osiguranja. Dopunom članka 92. stavka 2. propisuje se da ako se ostvaruje pravo prema posebnom propisu pod povoljnijim uvjetima, pravo na invalidsku mirovinu zbog opće nesposobnosti za rad, odnosno potpunog gubitka radne sposobnosti te obiteljske mirovine iza smrti osiguranika, a ne samo pravo na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu, stječe se isključivo u obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti, kako je uređeno važećim ZOMO-om.

Budući da novi Zakon o obveznim mirovinskim fondovima (Narodne novine, broj 19/2014) - u daljnjem tekstu: ZOMF, koji je stupio na snagu 20. veljače 2014. godine uredio način ostvarivanja prava za osiguranike koji pravo ostvaruju prema posebnom propisu o pravima djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba ili mu se mirovine određuju prema tome propisu (članak 100. stavak 4. ZOMF) za djelatne vojne osobe, policijske službenike i ovlaštene službene osobe koji su izvršili izbor da žele ostati u obveznom mirovinskom osiguranju individualne kapitalizirane štednje, predlaže se dopuniti ZOMO u pogledu ostvarivanja prava djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba koji nisu izvršili izbor ostanka u obveznom mirovinskom osiguranju individualne kapitalizirane štednje, a ostvaruju pravo prema tome posebnom zakonu. Za ove se osiguranike predlaže ostvarivanje prava na mirovinu kao da su bili osigurani samo u obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti. Također, propisuje se do kada ostaju na osobnom računu sredstva osiguranika kod kojeg nastane profesionalna nesposobnost za rad s pravom na invalidsku mirovinu prema posebnom propisu, ili djelomični gubitak radne sposobnosti s pravom na invalidsku mirovinu prema ZOMO-u, ili privremenu invalidsku mirovinu, tako da sredstva ostaju na osobnom računu dok korisnik ne stekne pravo na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti odnosno opće nesposobnosti za rad, prijevremenu starosnu ili starosnu mirovinu.

Naime, člankom 100. stavkom 2. ZOMF-a uređena je situacija za slučaj kada član mirovinskog fonda nije ostvario pravo na prijevremenu starosnu mirovinu i starosnu mirovinu prema ZOMO-u, a na referentni dan nije u osiguranju, da se sredstva s njegovog osobnog računa mogu prenijeti mirovinskom osiguravajućem društvu po ostvarivanju dobnih uvjeta za stjecanje starosne mirovine prema ZOMO-u, a člankom 101. stavkom 4. ZOMF je uređeno da kada ostaju na osobnom računu sredstva osiguranika kod kojega je utvrđen djelomični gubitak radne sposobnosti prema ZOMO-u. Stoga se novim stavkom 5. predlaže potpuno, cjelovito urediti do kada ostaju sredstva na osobnom računu, i za korisnike invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad ili djelomičnog gubitka radne sposobnosti koji to pravo ostvare prema posebnom propisu odnosno prema ZOMO-u, kao i za osiguranika koji ostvari pravo na privremenu invalidsku mirovinu, na način da kapitalizirana sredstva doprinosa ostaju na osobnog računu dok korisnik ne ostvari pravo na starosnu, prijevremenu starosnu mirovinu ili invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti.

Uz članak 23.

Propisuje se da se upravitelju posebnog oblika zadruge iz članka 2. ovoga Zakona koji je istovremeno i korisnik invalidske mirovine zbog profesionalne ili opće nesposobnosti za rad ostvarene prema posebnom zakonu o pravima hrvatskih branitelja ne obustavlja niti se po toj osnovi ponovno određuje ta mirovina. Propisuje se također da se korisniku invalidske mirovine zbog opće nesposobnosti za rad odnosno zbog potpunog gubitka radne sposobnosti kojemu je ta mirovina prevedena u starosnu mirovinu, ako se zaposli ili počne obavljati djelatnost na temelju koje postoji obveza na osiguranje obustavlja isplata mirovine.

Uz članak 24.

Odredbom članka 100. ZOMO-a uređeno je ponovno određivanje prijevremene starosne i starosne mirovine, korisnicima tih mirovina koji su nakon stjecanja prava na mirovinu bili obvezno osigurani na mirovinsko osiguranje. Propisano je da se nova mirovina može odrediti korisnicima koji su nakon umirovljenja ostvarili najmanje jednu godinu staža osiguranja. Nova mirovina određuje se prema ukupno navršenom mirovinskom stažu i ostvarenim vrijednosnim bodovima prije i poslije ostvarivanja prava na prijevremenu, odnosno starosnu mirovinu. Stavkom 7. istoga članka omogućeno je i korisniku invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad i korisniku invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti ostvarivanje invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, starosne ili prijevremene starosnu mirovinu. Nova mirovina određuje se na temelju mirovinskog staža i ostvarenih vrijednosnih bodova do dana stjecanja prava na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, prava na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu, a polazni faktor može iznositi najviše 1,0. Međutim, iz navedene odredbe nije razvidno pod kojim uvjetima se može ostvariti nova mirovina, pa se novim stavkom 7. članka 100. ZOMO-a propisuje da spomenuti korisnici mirovina koji nastave raditi na drugom poslu prema preostaloj, odnosno promijenjenoj radnoj sposobnosti ili naknadno stupe u osiguranje i po toj osnovi navrše najmanje jednu godinu staža osiguranja mogu ostvariti starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu ako ispune uvjete iz članaka 33., 34., 35., 180. ili 182. ovoga Zakona.

Nova mirovina određuje se prema članku 79. stavcima 1. i 2. i člancima 81. do 88. ovoga Zakona, prema ukupno navršenom mirovinskom stažu i ostvarenim vrijednosnim bodovima do dana stjecanja prava na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu, a polazni faktor može iznositi najviše 1,0. Stavcima 8. i 9. omogućuje se korisniku invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad i korisniku invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti koji je nakon stjecanja prava na tu mirovinu stekao svojstvo osiguranika (zaposlio se ili obavljao djelatnost na temelju koje postoji obveza ona mirovinsko osiguranje) neovisno o trajanju staža osiguranja po toj osnovi, stjecanje prava na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti. Isto to omogućuje se i korisnicima tih mirovina koji nisu imali svojstvo osiguranika. Uvjet za ostvarivanje mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti je da je kod korisnika nastao potpuni gubitak radne sposobnosti iz članka 39. stavka 4. ZOMO-a, te da ispunjava uvjete pokrivenosti radnog vijeka mirovinskim stažem iz članka 56. ZOMO-a. U tom slučaju invalidska mirovina zbog potpunog gubitka radne sposobnosti odredit će se na temelju ukupnog mirovinskog staža i ostvarenih vrijednosnih bodova do dana stjecanja prava na tu mirovinu, a polazni faktor može iznositi najviše 1,0.

Uz članak 25.

Odredbom članaka 104. i 105. ZOMO-a uređeno je koji se podaci unose u matičnu evidenciju Zavoda. To su podaci o osiguranicima i osobama koje nisu osigurane, a kojima je mirovinski staž utvrđen rješenjem, osobama kojima je razdoblje provedeno u osiguranju do dana

pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji upisano u radnu knjižicu, poslovima iz članka 38. ZOMO-a, osobama koje su ostvarile pravo iz mirovinskog osiguranja (korisnici prava) i obveznicima doprinosa za mirovinsko osiguranje. Dopunom članka 105. ZOMO-a, propisuje se da je Zavod u smislu članka 2. točke 4. Zakona o zaštiti osobnih podataka (Narodne novine, br. 103/2003, 118/2006, 41/2008 i 130/2011), javni registar podataka koje unosi i vodi u matičnoj evidenciji Zavoda te da je temeljni registar u odnosu na te podatke. To znači da druga tijela javne vlasti i korisnici koji su za to ovlašteni posebnim propisom, za obavljanje poslova iz svog djelokruga preuzimaju podatke Zavoda kao autentične.

Uz članak 26.

Odredbom članka 109. ZOMO-a Zavod je ovlašten kontrolirati točnost podataka i činjenica o kojima ovisi pravo iz mirovinskog osiguranja osiguranika, a poslodavac odnosno obveznik doprinosa je dužan Zavodu omogućiti provjeru relevantne dokumentacije. Propisuje se da se zapisnik donesen u postupku kontrole podataka o kojima ovise prava iz mirovinskog osiguranja u kojima je utvrđena nepravilnost u odnosu na plaću i osnovicu za ostvarivanje prava i obračunatih i uplaćenih doprinosa za obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti, obvezno dostavlja Poreznoj upravi. Činjenice utvrđene u postupku kontrole pravilnosti primjene zakonskih propisa i drugih podzakonskih akata koji se odnose na osnovicu koja služi za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti i navedene u zapisniku, predstavljaju okolnosti na temelju kojih Porezna uprava može pokrenuti postupak radi donošenja poreznog rješenja na osnovi posebnih propisa.

Uz članak 27.

Odredbom članka 112. propisani su rokovi za dostavu podataka za vođenje matične evidencije Zavoda. Izmjenom i dopunom članka 112. omogućuje se obvezniku pravnoj osobi da Zavodu dostavi podatke o početku/prestanku i promjenama u poslovanju u roku od 24 sata od početka ili prestanka poslovanja odnosno od nastale promjene u poslovanju. Samostalni obveznici doprinosa (npr. obrtnici, osobe koje samostalno obavljaju djelatnost poljoprivrede i šumarstva i obveznici su poreza na dohodak ili poreza na dobit, nositelji i članovi obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva, skraćeno: članovi OPG-a, itd.) obvezni su Zavodu dostaviti podatke o početku i prestanku poslovanja na dan pravomoćnosti rješenja o upisu/brisanju u odgovarajući registar (npr. obrtni registar, registar nositelja ili člana OPG-a itd.), odnosno u roku od 24 sata od nastale promjene u poslovanju. Za osobe u radnom odnosu i s radnim odnosom izjednačene ili slične osnove osiguranja, obveznik je dužan Zavodu dostaviti prijavu o početku osiguranja (npr. za radnika) najranije 8 dana prije početka rada, a najkasnije prije samog početka rada kod poslodavca, a prijavu o prestanku osiguranja u roku od 24 sata od prestanka rada kod poslodavca, odnosno od prestanka radnog odnosa.

Budući da dan prestanka rada i dan prestanka radnog odnosa ovisi o pravnom statusu osiguranika i načinu prestanka radno pravnog odnosa, rok od 24 sata će se za osobe koje su na stručnom usavršavanju bez zasnivanja radnog odnosa računati od dana prestanka rada, dok će se za osobe kojima je ugovor o radu otkazan ili kojima je prestao silom Zakona o radu ili temeljem Zakona o državnim službenicima, isti računati od dana prestanka radnog odnosa. Dan prestanka radnog odnosa u tim slučajevima utvrđuje se na temelju podataka o danu uručenja izvanrednog otkaza ili danu dostave pravomoćne odluke ili rješenja. Time obveznik dobiva mogućnost preuzimanja PDF potvrde (ako je Zavodu dostavio e-prijavu), odnosno predat će mu se primjerak prijave u papirnatom obliku (ako je prijavu uspostavio Zavodu u tom obliku), što će biti dokaz nadležnim tijelima (npr. Inspektoratu rada) da je prijavu dostavio odnosno uspostavio u roku iz članka 112. stavka 1. točke 2. ZOMO-a. Ako

osiguranik ne započne raditi kod obveznika (poslodavca) na dan početka osiguranja koji je dogovoren i uglavljen u odgovarajućem ugovoru, obveznik je tu činjenicu dužan dojaviti Zavodu istoga dana. Samostalni obveznici doprinosa dužni su Zavodu dostaviti prijavu o početku i prestanku osiguranja u roku od 24 sata od pravomoćnosti rješenja o upisu u odgovarajući registar. Zavod je obavezan podatke na prijavama za vođenje matične evidencije provjeriti i unijeti u matičnu evidenciju roku od 3 radna dana od nastupa neke od okolnosti iz stavka 1. članka 112. ZOMO-a koja je osnova za uspostavu Zavodu prijavno-odjavnih podataka, a ako je obveznik podatke na prijavama za vođenje matične evidencije dostavio Zavodu nakon proteka roka iz stavka 1. članka 112., Zavod će ih provjeriti i unijeti u matičnu evidenciju u roku od 3 radna dana od primitka prijave.

Uz članak 28.

Člankom 123. ZOMO-a uređen je način pokretanja postupka za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja. Propisano je da se postupak za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja pokreće na zahtjev osiguranika, a postupak za ostvarivanje prava na temelju smanjenja radne sposobnosti ili djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti pokreće se i na prijedlog izabranog doktora medicine primarne zdravstvene zaštite. Na jednak način postupa se i kada se prava ponovo određuju zbog nastalih promjena u stanju preostale radne sposobnosti. I nadalje će postojati obveza utvrđivanja kontrolnog pregleda pa se izmjenom članka 123. stavka 4. ZOMO-a, usuglašava dosadašnja odredba s člankom 35. Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom i člankom 10. Zakona o jedinstvenom tijelu vještačenja, te se propisuje da postupak radi kontrolnog pregleda obvezno pokreće Zavod po službenoj dužnosti, a vještačenje u prvostupanjskom postupku obavlja područna ustrojstvena jedinica Zavoda za vještačenje prema prebivalištu osobe koja se vještači. U povodu žalbe na rješenje Zavoda koje je doneseno na temelju nalaza i mišljenja, područne ustrojstvene jedinice Zavoda za vještačenje, u drugostupanjskom postupku obavlja Središnji ured Zavoda za vještačenje.

Uz članak 29.

Člankom 125. propisana je obveza liječnika primarne zdravstvene zaštite da pokrene postupak za ocjenu radne sposobnosti kada ocijeni da su nastupile trajne promjene u zdravstvenom stanju osiguranika i da daljnje liječenje i medicinska rehabilitacija neće dovesti do ponovnog uspostavljanja radne sposobnosti. Uz podneseni zahtjev doktor medicine je dužan prethodno pripremiti cjelokupnu medicinsku dokumentaciju i zajedno sa svojim nalazom i mišljenjem dostaviti je Zavodu. Zavod od 1. siječnja 2015. dostavljenu medicinsku dokumentaciju proslijeđuje Zavodu za vještačenje, koji obavlja poslove vještačenja u prvom i dugom stupnju u postupcima ostvarivanja prava iz mirovinskog osiguranja i o tome donosi nalaz i mišljenje na osnovi kojega će Zavod donositi rješenje. I nadalje će postojati obveza utvrđivanja kontrolnog pregleda svake tri godine koji će također obavljati taj Zavod. Reviziju nalaza i mišljenja će, kao i do sada, obavljati ministarstvo nadležno za mirovinski sustav. U Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje neće se obavljati poslovi vještačenja, pa se ovim izmjenama usklađuje članak 125. s novom organizacijom vještačenja i nadležnostima novih tijela vještačenja propisanim Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom i Zakonom o jedinstvenom tijelu vještačenja. Stavkom 8. propisuje se rok u kojem Zavod mora donijeti rješenje na temelju nalaza i mišljenja Zavoda za vještačenje.

Uz članak 30.

Odredba članka 126. propisuje obvezu vještaka, odnosno tijela vještačenja da u roku od 3 godine od dana utvrđene smanjene radne sposobnosti, djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, utvrdi kontrolni pregled osiguranika. Svrha kontrolnog pregleda je provjera

zdravstvene i radne sposobnosti osiguranika, a podliježu mu svi korisnici invalidske mirovine i naknade zbog tjelesnog oštećenja. Na kontrolnom pregledu može se odrediti novi kontrolni pregled. Iznimka od toga je u slučaju osiguranika kod kojega je smanjenje radne sposobnosti, djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti utvrđen na temelju medicinske dokumentacije dostavljene od inozemnog nositelja mirovinskog osiguranja koji nije utvrdio i obvezu kontrolnog pregleda korisnika invalidske mirovine, kada se može odrediti da navedeni korisnik ne podliježe kontrolnom pregledu.

Propisuje se da korisnici prava na temelju djelomičnog ili potpunog gubitak radne sposobnosti nakon navršene 65. godine života također podliježu kontrolnom pregledu, ukoliko steknu svojstvo osiguranika. Propisuje se da Zavod za vještačenje i ministarstvo nadležno za mirovinski sustav obavijesti Zavod u slučaju ako se korisnik nije odazvao na pregled, te da dostavi dokaz o urednom pozivu, kako bi Zavod mogao zakonito obustaviti isplatu mirovine odnosno novčanog primanja. U slučaju kada se korisnik ne odazove na kontrolni pregled a za to nema opravdane razloge (bolest, smrt člana obitelji, neodgodivo putovanje i drugi opravdan razlog), obustavlja se isplata mirovine, odnosno novčanog primanja iz mirovinskog osiguranja, s time da se isplata mirovine ponovno uspostavlja prvog dana idućeg mjeseca nakon mjeseca u kojem je obavljen kontrolni pregled a najviše za dvanaest mjeseci unatrag.

Uz članak 31.

U članku 126. stavku 3. ZOMO-a propisano je da u postupku nadzora i kontrole ministarstvo nadležno za mirovinski sustav i Centar za medicinsko vještačenje u Zavodu, mogu obavljati kontrolni pregled po službenoj dužnosti za prava utvrđena na temelju smanjene radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost, djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, tjelesnog oštećenja ili opće nesposobnosti za rad članova obitelji tijekom korištenja tih prava, a o tome donosi nalaz i mišljenje. Budući da se vještačenje više neće obavljati u Centru za medicinsko vještačenje u Zavodu, člankom 126.a propisuje se da se postupak nadzora i kontrole provodi samo u ministarstvu nadležnom za mirovinski sustav, koje istovremeno obavlja i upravni nadzor Zavoda za vještačenje. Novim člankom 126.a uređuje se postupanje po nalazima i mišljenjima donesenim u postupku nadzora i kontrole.

Propisuje se da na temelju toga nalaza i mišljenja nadležna područna ustrojstvena jedinica Zavoda donosi rješenje. Stavkom 3. istoga članka određuje se da rješenje donosi područna ustrojstvena jedinica Zavoda koja je donijela pravomoćno rješenje kojim je meritorno odlučeno o pravu na mirovinu odnosno novčanu naknadu zbog tjelesnog oštećenja. Predloženim stavcima 4. i 5. uređuje se postupanje po žalbi, na način da se propisuje da nalaz i mišljenje u povodu žalbe donosi vijeće vještaka - revizora, koje je u tom postupku dužno razmotriti razloge i nove činjenice istaknute u žalbi, utvrditi postoje li razlozi za promjenu nalaza i mišljenja vještaka - revizora, odnosno vijeća vještaka - revizora, je li potrebna dopuna medicinske obrade i pregled ili neposredni pregled osiguranika. Na osnovi tako provedenog postupka vijeće vještaka - revizora donosi nalaz i mišljenje, a rješenje na osnovi toga nalaza i mišljenja donosi središnja ustrojstvena jedinica Zavoda.

Uz članak 32.

Izmjenom članka 127. ZOMO-a propisuje se da uredbom na temelju Zakona o jedinstvenom tijelu vještačenja i ZOMO-u Vlada Republike Hrvatske uređuje opseg i sadržaj obvezne medicinske i ostale dokumentacije koju izabрани doktor primarne zdravstvene zaštite prilaže uz prijedlog za medicinsko vještačenje, metodologiju za utvrđivanje smanjenja radne sposobnosti s preostalom radnom sposobnošću, djelomičnog ili potpunog gubitka radne

sposobnosti, tjelesnog oštećenja i potpunog gubitka radne sposobnosti člana obitelji, sadržaj nalaza i mišljenja i druga pitanja vezana za vještačenje.

Uz članke 33., 34. i 35.

Izmjena članka 128., članka 129. stavaka 1., 3., 4. i 5. i članka 133. stavka 3., usklađuje se s prijenosom nadležnosti za vještačenje u mirovinskom osiguranju na Zavod za vještačenje prema Zakonu o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom. Također, dopunom članka 129. uvodi se revizija nalaza i mišljenja donesenog u postupku nadzora i kontrole iz članka 126.a ovoga Zakona, neovisno o donesenoj ocjeni koju obavlja ministarstvo nadležno za mirovinski sustav. Također, precizira se da se revizija mora obaviti u roku od 10 dana od dana zaprimanja nalaza i mišljenja u ministarstvu nadležnom za mirovinski sustav. Radi osiguranja dvostupanjskog odlučivanja propisuje se da reviziju ne mogu obavljati vještaci odnosno vijeće vještaka - revizora, koji su donijeli taj nalaz i mišljenje. Ministar nadležan za mirovinski sustav donosi pravilnik o reviziji i nadzoru medicinskog vještačenja u mirovinskom osiguranju.

Uz članak 36.

Prema članku 104. ZOMO-a, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje obavežno vodi matičnu evidenciju o osiguranicima, poslovima iz članka 38. ZOMO-a, korisnicima prava iz mirovinskog osiguranja te obveznicima doprinosa na način i u skladu s odredbama ZOMO-a. Matična evidencija Zavoda vodi se unošenjem podataka s tiskanica, preuzimanjem i unošenjem podataka s propisanih tiskanica i informatičkih medija koje Zavodu dostavlja Središnji registar osiguranika, Porezna uprava i druga nadležna tijela (članak 3. Pravilnika o vođenju matične evidencije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, Narodne novine, broj 159/2013).

Nadalje, prema članku 159. Zakona o općem upravnom postupku (Narodne novine, br. 47/2009) - u daljnjem tekstu: ZUP, javnopravna tijela izdaju potvrde. Potvrdama se smatraju i uvjerenja, izvadci i druge javne isprave o činjenicama o kojima javnopravna tijela vode službenu evidenciju. Potvrde o činjenicama o kojima se vodi službena evidencija izdaju se u skladu s podacima iz službene evidencije i takve su potvrde javne isprave. Prema članku 60. stavku 2. ZUP-a, javne isprave dokazuju ono što se njima utvrđuje ili potvrđuje. Budući je matična evidencija Zavoda ustanovljena ZOMO-om, u smislu članka 159. ZUP-a smatra se službenom evidencijom. Prema članku 60. stavku 1. ZUP-a isprava može biti u elektroničkom obliku. Budući da se u Zavodu podaci matične evidencije vode i na mikrofilmu i u digitalnom obliku, ovom odredbom propisuje se da se isprave koje Zavod izdaje u granicama svoje nadležnosti s mikrofilmskih i digitalnih medija, smatraju javnim ispravama.

Uz članak 37.

Propisuje se da u okviru osiguravanja sredstava iz državnog proračuna za taksativno navedene namjene za koje Republika Hrvatska u provedbi mirovinskog osiguranja prema ovom Zakonu ima obvezu osigurati sredstva, radi jasnoće primjene propisa u točki 1.8 detaljnije specificira na koji krug korisnika mirovina se odnosi pokrivanje obveza mirovinskog osiguranja kada se radi o korisnicima mirovine iz članka 80. stavka 7. u odnosu na pripadnike bivše JNA iz članka 80. stavka 4 točka 14. U cijelosti se osiguravaju sredstva u državnom proračunu za mirovine pripadnika bivše JNA, preuzete sukcesijom bivše SFRJ, čije je korištenje osigurano na temelju općeg propisa koji je bio na snazi do stupanja na snagu ovoga Zakona, mirovine pripadnika Hrvatskog vijeća obrane koje se ostvaruju na temelju Ugovora između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine o suradnji na području prava stradalnika rata u Bosni i Hercegovini i mirovine bivših službenika u savezima bivše SFRJ preuzetih člankom

38. Zakona o mirovinskom osiguranju. U dijelu se osiguravaju sredstava za mirovine osiguranika kojem je u ukupan mirovinski staž uračunat i staž navršen do 8. listopada 1991. prema Zakonu o mirovinskom i invalidskom osiguranju vojnih osiguranika, i plaće (osobni dohodak i posebni dodaci) ostvarene u bivšoj JNA u iznosu od 63,22%, i za obiteljsku mirovinu ostvarenu nakon smrti tih osiguranika.

Uz članak 38.

Navedenom odredbom propisano je postupanje inspektora rada kad u provedbi inspekcijskog nadzora, u skladu s odredbama Zakona o inspektoratu rada (Narodne novine broj 19/2014), utvrdi da je tijekom nadzora za poslodavca radio radnik na obavljanju poslova koji, s obzirom na narav i vrstu rada te ovlasti poslodavca, ima obilježje posla za koji se zasniva radni odnos (člankom 10. stavkom 2. Zakona o radu propisana je zakonska presumpcija da se u navedenom slučaju smatra da je poslodavac s radnikom sklopio ugovor o radu, osim ako poslodavac ne dokaže suprotno), a poslodavac ga nije prijavio na obvezno mirovinsko osiguranje prije početka rada ili na odgovarajuće radno vrijeme. Također propisuju se i upravne mjere koje inspektor rada može izreći poslodavcu u provedbi inspekcijskog nadzora.

Uz članak 39.

Propisuju se nove novčane kazne od 61.000,00 do 100.000,00 kuna za poslodavca, odnosno obveznika doprinosa ako ne dojavu Zavodu, u smislu članka 112. stavka 2. ZOMO-a, da osiguranik nije započeo raditi na dan početka rada. Naime, odredbom članka 112. stavka 2. i članka 172. stavka 1. ZOMO-a želi se spriječiti da se u evidencijama Zavoda nalaze evidentirani podaci o osiguranicima koji nisu započeli (iz objektivnih ili subjektivnih razloga) raditi kod poslodavca odnosno obveznika doprinosa na dan početka rada i koji (podaci) ne odgovaraju stvarnom činjeničnom stanju, odnosno gdje datum priznanja svojstva osiguranika nije istovjetan datumu početka rada osiguranika kod poslodavca odnosno obveznika doprinosa. Propisivanje visine novčane kazne za prekršaj poslodavca, odnosno obveznika doprinosa ako ne postupi na temelju članka 112. stavka 2. ZOMO-a, treba se smatrati najtežim prekršajem i sankcionirati istom visinom novčane kazne koja je propisana člankom 229. Zakona o radu, za najteže prekršaje poslodavca. Predloženi stavci 2. i 3. ovog članka usklađeni su s člankom 112. ZOMO-a, zadržavajući isti opis prekršajnog djela i visinu novčane kazne.

Uz članak 40.

U članku 174. ZOMO-a izmijenjena je točka 2. i usklađena s člankom 27. ovoga Zakona (članak 112. ZOMO-a).

Uz članak 41.

Predložena odredba usklađuje se s odredbom članka 58. stavka 1. ZOMO-a, odnosno sa člankom 16. ovoga Zakona. U članku 175. dodaje se novi stavak 9. ZOMO-a kojim se uređuje pravni temelj za prevođenje svih korisnika "prijevremene starosne mirovine ostvarene zbog dugogodišnjeg osiguranja" ostvarenih do 31. prosinca 2014. prema članku 35. novoga ZOMO-a, po službenoj dužnosti na "starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika" prema ovome Zakonu. Prevođenje ovih mirovina propisuje se radi ujednačenog praćenja broja korisnika te mirovine jedinstvenim statističkim pokazateljem o njihovom ukupnom broju. Prevođenjem se ne bi mijenjala svota mirovine nego bi ostala ista. Naime, člankom 6. institut "prijevremene starosne mirovine zbog dugogodišnjeg osiguranja" je samo promijenio naziv u "starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika", s obzirom na to da ta mirovina ima sva obilježje starosne mirovine, pa se pokazala potreba da se te korisnike prati jedinstveno preko istog statističkog pokazatelja, neovisno o činjenici je li ta mirovina ostvarena prema

dosadašnjem članku 35. ZOMO-a važećem do 1. siječnja 2015. ili je ostvarena od 1. siječnja 2015. zato što se ostvaruje sa istom starosnom dobi i određuje bez umanjjenja (članak 7.).

Uz članke 42. i 43.

Mirovine ostvarene, odnosno određene prema općim propisima o mirovinskom osiguranju određuju se i usklađuju prema aktualnoj vrijednosti mirovine koja važi za te mirovine, a mirovine, odnosno dio mirovine ostvarene, odnosno određene prema posebnim propisima primjenjuje se aktualna vrijednost mirovina iz članaka 89. i 94. ovoga Zakona, koja se u 2014. godini primjenjuje na cijelu mirovinu tih korisnika. Od 1. siječnja 2015. godine, nakon razdvajanja tih mirovina na dio određen/ostvaren prema posebnom propisu i na dio određen prema članku 80. stavku 3. ovoga Zakona, svaki od tih dijelova će se usklađivati prema odgovarajućoj aktualnoj vrijednosti mirovine.

Iznimno od ostalih mirovina ostvarenih, odnosno određenih prema posebnim propisima, predloženom normom hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji odgađa se za 6 mjeseci razdvajanje mirovina, i to sa 31. prosinca 2014. na 30. lipanj 2015. godine. Naime, radi se o izuzetno osjetljivoj kategoriji umirovljenika, koji su mirovinu ostvarili u specifičnim okolnostima. Stoga se polazeći od aktualnih zbivanja te uzimajući u obzir problematiku razmatranu na 23. sjednici Odbora za ratne veterane Hrvatskoga sabora od 5. prosinca 2014. godine, rok za razdvajanje tih mirovina pomiče za 6 mjeseci, čime je u potpunosti uvažen prijedlog sadržan u točki I. Zaključka navedene sjednice Odbora. Spomenuto razdvajanje nema financijske učinke na visinu braniteljske mirovine, tj. time se "braniteljske" mirovine ne smanjuju, odnosno razdvojena mirovina u srpnju, bit će jednaka svoti isplaćene mirovine u lipnju 2015. (razdvojeni dijelovi mirovine zbrojeni daju ukupnu svotu mirovine, koja je istovjetna svoti mirovine prije razdvajanja). Zbog opsega i složenosti poslova vezanih za donošenje tih rješenja predloženom izmjenom omogućava se da se rješenje za ove mirovine donesu u roku 2 mjeseca od dana s kojim se obavlja razdvajanje tih mirovina, tj. do kraja kolovoza 2015. godine. Sve ostale mirovine priznate ili određene prema posebnim propisima razdvajaju se na 31. prosinca 2014. godine.

Uz članak 44.

Ovom odredbom propisuje se da se i u razdoblju od 2014. do 2029. godine (tzv. prijelazno razdoblje za žene) za određivanje obiteljske mirovine iza osiguranika, koji je umro nakon navršene starosne dobi propisane za stjecanje prava na starosnu mirovinu za žene i ima 35 godina mirovinskog staža i nije stekao mirovinu, primjenjuje polazni faktor iz članka 85. stavka 3. ZOMO-a, odnosno da se obiteljska mirovina povećava za 0,15% za svaki mjesec nakon navršenih godina života propisanih za stjecanje starosne mirovine.

Uz članak 45.

Uređuje se dinamika izjednačavanja polaznog faktora kojim se umanjuje prijevremena starosna mirovina u razdoblju od 2026. do 2029. godine, na način da se ravnomjerno, kao i u razdoblju od 2014. do 2025. godine, strože penalizira raniji odlazak u mirovinu.

Uz članak 46.

Propisuje se da članovi obitelji iz članka 22. stavka 3. Zakona mogu ostvariti pravo na obiteljsku mirovinu pod uvjetima iz ovoga Zakona ako je izvanbračna zajednica postojala najranije na dan 28. ožujka 2008. ili kasnije, a trajala je najmanje tri godine. Također, članovi obitelji iz članka 22.a stavaka 1. i 2. Zakona mogu ostvariti pravo na obiteljsku mirovinu prema ovome Zakonu ako je ta zajednica postojala na dan 5. kolovoza 2014. ili kasnije i pod uvjetom da je trajala najmanje tri godine.

Uz članak 47.

Propisuje se da u postupcima u kojima se odlučuje o zahtjevima za ostvarivanja prava koja se ostvaruju na temelju nalaza i mišljenja tijela vještačenja, a koji nisu pravomoćno okončani do stupanja na snagu ovoga Zakona, vještačenje će se provoditi prema propisima koji su bili na snazi u trenutku pokretanja zahtjeva za ostvarivanje prava, u Zavodu za vještačenje.

Uz članak 48.

Pravilnik o reviziji i nadzoru medicinskog vještačenja u mirovinskom osiguranja iz članka 35. ovoga Zakona, odnosno članka 129. stavak 7. ZOMO-a, donijet će ministar nadležan za mirovinski sustav u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Uz članak 49.

Propisano je da danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Uredba o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, broj 151/2014).

Uz članak 50.

Ovom odredbom određuje se dan stupanja na snagu ovoga Zakona.

ODREDBE VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU, ODNOSNO DOPUNJUJU

Članak 4.

- (1) Prava iz mirovinskog osiguranja neotuđiva su osobna materijalna prava, ne mogu se prenijeti na drugoga niti se mogu naslijediti. Dospjela novčana primanja koja nisu isplaćena do smrti korisnika mogu se nasljeđivati, a novčana primanja nakon smrti korisnika koji nema nasljednika pripadaju Republici Hrvatskoj, odnosno državnom proračunu.
- (2) Prava iz mirovinskog osiguranja ne mogu zastarjeti, osim dospjelih a neisplaćenih mirovina i drugih novčanih davanja u slučajevima određenim zakonom.
- (3) Prianja na osnovi mirovinskog osiguranja mogu biti predmet ovrhe i osiguranja u skladu sa zakonom.

Članak 12.

Obvezno su osigurani članovi uprave i izvršni direktori trgovačkih društava i upravitelji zadruge ako nisu obvezno osigurani po drugoj osnovi.

Članak 18.

- (1) Osobe kojima je prestalo obvezno mirovinsko osiguranje mogu se osigurati na produženo osiguranje ako od prestanka obveznog osiguranja nije proteklo više od dvanaest mjeseci i ako podnesu prijavu osiguranja u tom roku.
- (2) Osoba iz stavka 1. ovoga članka može se osigurati na produženo osiguranje za vrijeme:
1. neplaćenog dopusta
 2. mirovanja radnog odnosa dok dijete ne navrší tri godine života
 3. stručnog usavršavanja ili specijalizacije nakon prestanka ugovora o radu, službe, odnosno obavljanja djelatnosti
 4. nezaposlenosti nakon prestanka osiguranja
 5. privremenog ili sezonskog prekida obavljanja djelatnosti
 6. zaposlenja u inozemstvu u međunarodnim i drugim organizacijama na osnovi međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju, odnosno kod stranog poslodavca, ako za to vrijeme nije obvezno osigurana u Republici Hrvatskoj, odnosno ako uredbama Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti ili međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju nije drukčije određeno
 7. boravka u inozemstvu kao bračni drug osiguranika na radu u inozemstvu
 8. nezaposlenosti osiguranika - člana posade broda nakon prestanka ugovora o radu na određeno vrijeme.
- (3) Na produženo osiguranje može se osigurati i osoba koja ima prebivalište na državnom području Republike Hrvatske za vrijeme nezaposlenosti nakon prestanka obveznog mirovinskog osiguranja u državi članici Europske unije ili u državi s kojom je sklopljen međunarodni ugovor o socijalnom osiguranju, neovisno o tome je li prije obveznog osiguranja u inozemstvu bila osigurana u Republici Hrvatskoj.
- (4) Na produženo osiguranje osigurava se osoba nakon prestanka ugovora o radu na određeno vrijeme za stalne sezonske poslove.
- (5) Na produženo osiguranje osigurava se bračni drug osiguranika-profesionalnog ugovornog diplomata za vrijeme boravka u inozemstvu.
- (6) Pravo na produženo osiguranje prestaje i prije prestanka okolnosti iz stavka 2. i 3. ovoga članka ako dospjeli doprinosi nisu uplaćeni u roku od tri mjeseca od dana dospijeca.

Članak 27.

- (1) U staž osiguranja računa se razdoblje provedeno u zaposlenju s punim radnim vremenom prema propisima o radu, odnosno posebnim propisima.
- (2) Kao razdoblje provedeno u zaposlenju s punim radnim vremenom smatra se i razdoblje koje u zaposlenju sa skraćenim radnim vremenom provedu:
 1. zaposleni roditelj koji radi s polovicom punoga radnog vremena nakon isteka obveznoga rodiljnog dopusta, kao i u slučaju rada sa skraćenim radnim vremenom zbog pojačane brige i njege djeteta prema posebnim propisima
 2. roditelj djeteta s težim smetnjama u razvoju koji radi s polovicom punoga radnog vremena
 3. radnici koji rade sa skraćenim radnim vremenom prema posebnim propisima.
- (3) U staž osiguranja računa se i razdoblje provedeno u zaposlenju s nepunim radnim vremenom, u trajanju koje odgovara ukupnom broju sati takva rada ostvarenog za pojedine godine, obračunatih na puno radno vrijeme.
- (4) Odredbe stavaka 1. do 3. ovoga članka primjenjuju se i kad je radno vrijeme ostvareno u zaposlenju kod dva ili više poslodavaca.
- (5) Razdoblje provedeno u zaposlenju na sezonskim poslovima na kojima je ostvaren veći broj sati od punoga radnog vremena računa se u trajanju preračunatom na puno radno vrijeme.
- (6) Korisnicima invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti iz članka 39. stavka 3. ovoga Zakona u staž osiguranja računa se razdoblje provedeno u zaposlenju s najmanje 70% radnog vremena na prilagođenim poslovima iste ili slične stručne spreme koji odgovaraju njegovim dosadašnjim poslovima, kao da su proveli na radu puno radno vrijeme.
- (7) Staž osiguranja iz stavaka 1. do 6. ovoga članka priznaje se u staž osiguranja u trajanju od najviše dvanaest mjeseci za pojedinu kalendarsku godinu.

Članak 35.

- (1) Pravo na prijevremenu starosnu mirovinu zbog dugogodišnjeg osiguranja ima osiguranik kada navrši 60 godina života i 41 godinu staža osiguranja.
- (2) Prijevremena starosna mirovina iz stavka 1. ovoga članka određuje se bez primjene polaznog faktora iz članka 85. stavka 2. ovoga Zakona.

Članak 36.

- (1) Pravo na prijevremenu starosnu mirovinu prema uvjetima iz članka 34. ovoga Zakona ima osiguranik koji je nakon prestanka osiguranja prouzročenog stečajem, neposredno prije ispunjenja uvjeta za ostvarivanje prava na mirovinu iz članka 34. ovoga Zakona proveo u neprekidnom trajanju najmanje dvije godine kao nezaposlena osoba prijavljena službi nadležnoj za zapošljavanje.
- (2) Pravo iz stavka 1. ovoga članka pripada najranije s danom ispunjenja uvjeta ako se osiguranik s tim danom odjavi iz evidencije nadležne službe za zapošljavanje.
- (3) Zahtjev za prijevremenu starosnu mirovinu iz ovoga članka podnosi se od dana ispunjenja prvih uvjeta iz članka 34. ovoga Zakona.
- (4) Prijevremena starosna mirovina iz stavka 1. ovoga članka određuje se bez primjene članka 85. stavka 2. i članka 183. ovoga Zakona.

3. Zajedničke odredbe

Članak 37.

- (1) Pravo na starosnu mirovinu i prijevremenu starosnu mirovinu osiguranik može steći kada ispuni uvjete za mirovinu, a nakon prestanka osiguranja ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.
- (2) Osiguranik kojemu nije prestalo osiguranje može podnijeti zahtjev za priznanje prava na starosnu mirovinu i prijevremenu starosnu mirovinu najranije jedan mjesec prije prestanka osiguranja uz pružanje dokaza o datumu prestanka osiguranja.
- (3) Pravo na starosnu mirovinu i prijevremenu starosnu mirovinu priznaje se osiguraniku od dana navedenog u zahtjevu, ali najranije od prvog sljedećeg dana nakon prestanka osiguranja.
- (4) Kada se pravo na starosnu mirovinu i prijevremenu starosnu mirovinu ostvaruje na zahtjev osiguranika nakon prestanka osiguranja, a u zahtjevu nije naveden datum od kojega osiguranik traži priznanje prava na mirovinu, osiguranik ima pravo na mirovinu od prvoga idućeg dana nakon prestanka osiguranja, ako je zahtjev podnesen u roku od šest mjeseci od prestanka osiguranja. Ako je zahtjev podnesen nakon isteka navedenoga roka, osiguranik ima pravo na mirovinu od prvoga dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva i za šest mjeseci unatrag.
- (5) Kada je osiguranik zahtjev podnio unutar roka od šest mjeseci od dana prestanka osiguranja, a u zahtjevu traži da mu se pravo na starosnu mirovinu ili prijevremenu starosnu mirovinu prizna s kasnijim datumom od prvog sljedećeg dana nakon prestanka osiguranja, pravo će mu se priznati s izabranim datumom, ali samo onda ako je unutar roka od šest mjeseci od prestanka osiguranja.
- (6) Iznimno od stavaka 1. do 5. ovoga članka osiguranik koji je nakon ispunjenja uvjeta za starosnu mirovinu prema ovome Zakonu, nastavio raditi ali ne više s punim radnim vremenom, nego do polovice punog radnog vremena koje je radio prije ispunjenja uvjeta za starosnu mirovinu, može i bez prestanka radnog odnosa steći pravo na starosnu mirovinu od dana s kojim je nakon ispunjenja uvjeta nastavio raditi do polovice punog radnog vremena.
- (7) Osiguranik iz članka 26. ovoga Zakona, koji nije uplatio u cijelosti dužne doprinose za mirovinsko osiguranje za čitavo razdoblje provedeno u osiguranju, može ostvariti pravo na starosnu mirovinu ili prijevremenu starosnu mirovinu ako ispunjava uvjete za stjecanje prava na mirovinu na temelju staža osiguranja za koji je uplaćen doprinos. Ostvarivanjem prava na mirovinu ne prestaje obveza plaćanja dospelih doprinosa za razdoblje provedeno u osiguranju za koje doprinos nije uplaćen.
- (8) Osiguranik može dvanaest mjeseci prije podnošenja zahtjeva obavijestiti Zavod o svojoj namjeri za podnošenje zahtjeva za priznanje prava na starosnu mirovinu ili prijevremenu starosnu mirovinu u svrhu kompletiranja i kontrole podataka o stažu osiguranja i plaći, odnosno osnovici. Obavijest osiguranika ne smatra se zahtjevom za priznanje prava na mirovinu prema stavicima 2. i 5. ovoga članka.

4. Prava na osnovi smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost, djelomičnog gubitka radne sposobnosti i potpunog gubitka radne sposobnosti

Članak 39.

- (1) Smanjenje radne sposobnosti prema ovome Zakonu postoji kada se kod osiguranika, zbog trajnih promjena u zdravstvenom stanju koje se ne mogu otkloniti liječenjem, radna sposobnost smanji za više od polovice u odnosu na zdravog osiguranika iste ili slične razine obrazovanja. Poslovi prema kojima se ocjenjuje sposobnost za rad obuhvaćaju sve poslove

koji odgovaraju njegovim tjelesnim i psihičkim sposobnostima, a smatraju se odgovarajućim njegovim dosadašnjim poslovima.

(2) Preostala radna sposobnost postoji kada je kod osiguranika nastalo smanjenje radne sposobnosti iz stavka 1. ovoga članka, ali se s obzirom na zdravstveno stanje, životnu dob, naobrazbu i sposobnost može profesionalnom rehabilitacijom osposobiti za rad s punim radnim vremenom na drugim poslovima.

(3) Djelomični gubitak radne sposobnosti postoji kada kod osiguranika postoji smanjenje radne sposobnosti iz stavka 1. ovoga članka, a s obzirom na zdravstveno stanje, životnu dob, naobrazbu i sposobnost ne može se profesionalnom rehabilitacijom osposobiti za rad s punim radnim vremenom na drugim poslovima, ali može raditi najmanje 70% radnog vremena na prilagođenim poslovima iste ili slične razine obrazovanja koji odgovaraju njegovim dosadašnjim poslovima.

(4) Potpuni gubitak radne sposobnosti postoji kada kod osiguranika u odnosu na zdravog osiguranika iste ili slične razine obrazovanja, zbog promjena u zdravstvenom stanju koje se ne mogu otkloniti liječenjem, nastane trajni gubitak radne sposobnosti bez preostale radne sposobnosti.

(5) Uzroci smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost te djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti su bolest, ozljeda izvan rada, ozljeda na radu ili profesionalna bolest.

Članak 50.

(1) Invalida rada s pravom na profesionalnu rehabilitaciju, koji nije u roku od šest mjeseci od dana izvršnosti rješenja o priznanju prava upućen na profesionalnu rehabilitaciju, Zavod upućuje na pregled ovlaštenom vještaku, odnosno tijelu vještačenja radi ponovne ocjene preostale radne sposobnosti.

(2) Na pregled radi ponovne ocjene preostale radne sposobnosti uputit će se i korisnik prava na profesionalnu rehabilitaciju, kada Zavod putem ovlaštenog vještaka, odnosno tijela vještačenja ocijeni da se invalid rada s pravom na profesionalnu rehabilitaciju neće moći osposobiti za rad na određenom poslu.

(3) Zahtjev za ponovnu ocjenu preostale radne sposobnosti može podnijeti invalid rada i centar za profesionalnu rehabilitaciju.

Članak 53.

(1) Invalid rada ima pravo na naknadu plaće zbog profesionalne rehabilitacije iz članaka 51. i 52. ovoga Zakona i za vrijeme naknadnog liječenja, odnosno medicinske rehabilitacije na koju je upućen tijekom korištenja prava na profesionalnu rehabilitaciju zbog bolesti i drugih uzroka, zbog kojih je privremeno spriječen za rad prema propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju, kao i za vrijeme prilagođavanja za rad.

(2) Korisniku prava na profesionalnu rehabilitaciju koji se tijekom korištenja prava na profesionalnu rehabilitaciju razbolio i zbog bolesti bio privremeno spriječen za rad prema propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju, trajanje profesionalne rehabilitacije može se produžiti za razdoblje trajanja privremene spriječenosti za rad, a najduže dvostruko od predviđenog razdoblja trajanja rehabilitacije ako ovlašteni vještak, odnosno tijelo vještačenja ocijeni da je to potrebno.

(3) O trajanju profesionalne rehabilitacije iz stavka 2. ovoga članka na zahtjev invalida rada ili centra za profesionalnu rehabilitaciju Zavod donosi rješenje.

Članak 58.

Korisnicima prava na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti prevodi se to pravo u istoj svoti, s danom navršene starosne dobi iz članka 33., odnosno iz članka 180. ovoga Zakona, po službenoj dužnosti, na starosnu mirovinu.

Članak 59.

(1) Pravo na invalidsku mirovinu ima osiguranik od dana nastanka djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

(2) Osiguraniku kod kojega je na temelju nalaza i mišljenja ovlaštenog vještaka, odnosno tijela vještačenja u prvome stupnju odnosno nalaza i mišljenja nadležnog drugostupanjskog tijela vještačenja Zavoda utvrđen djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti iz članka 39. stavaka 3. ili 4. ovoga Zakona na temelju koje ima pravo na invalidsku mirovinu prema članku 56. ovoga Zakona, a koji je u radnom odnosu ili obavlja djelatnost na temelju koje je obvezno osiguran, Zavod donosi rješenje o priznanju prava na invalidsku mirovinu na osnovi utvrđenog djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti. Nakon pravomoćnosti tog rješenja donijet će se rješenje o određivanju iznosa mirovine i početku isplate.

(3) Kada se pravo na invalidsku mirovinu ostvaruje na zahtjev osiguranika nakon prestanka osiguranja, a djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti je postojao prije podnošenja zahtjeva, osiguranik ima pravo na invalidsku mirovinu od dana nastanka djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, ako je zahtjev za ostvarivanje prava podnesen u roku od šest mjeseci od dana nastanka djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti. Ako je zahtjev podnesen nakon isteka navedenoga roka, osiguranik ima pravo na invalidsku mirovinu od prvoga dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva i za šest mjeseci unatrag.

(4) Osiguraniku kod kojega je utvrđen djelomični gubitak radne sposobnosti prema članku 39. stavku 3. ovoga Zakona, a od podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava na temelju djelomičnog gubitka radne sposobnosti do donošenja rješenja o priznanju prava na invalidsku mirovinu iz stavka 2. ovoga članka primao je naknadu plaće zbog privremene nesposobnosti za rad prema propisima iz obveznog zdravstvenog osiguranja, isplata invalidske mirovine pripada od dana početka rada na drugim poslovima prema promijenjenoj preostaloj radnoj sposobnosti osiguranika, odnosno invalida rada.

(5) Osiguraniku kojemu je rješenjem iz stavka 2. ovoga članka priznato pravo na invalidsku mirovinu na temelju djelomičnog gubitka radne sposobnosti iz članka 39. stavka 3. ovoga Zakona, a koji je nakon utvrđenog djelomičnog gubitka radne sposobnosti nastavio raditi i nije primao naknadu plaće zbog privremene nesposobnosti za rad prema propisima iz obveznog zdravstvenog osiguranja, invalidska mirovina isplaćuje se, uz primjenu članka 87. stavka 1. točke 7. ovoga Zakona, od dana utvrđenog djelomičnog gubitka radne sposobnosti.

(6) Osiguraniku koji ima pravo na invalidsku mirovinu na temelju potpunog gubitka radne sposobnosti iz članka 39. stavka 4. ovoga Zakona, a kojem je nakon utvrđenog potpunog gubitka radne sposobnosti prestao radni odnos, odnosno osiguranje, invalidska mirovina se isplaćuje, uz primjenu članka 87. stavka 1. točke 5. ovoga Zakona, od prvoga idućeg dana nakon prestanka radnog odnosa, odnosno osiguranja.

(7) Osiguraniku kod kojega je utvrđen potpuni gubitak radne sposobnosti prema članku 39. stavku 4. ovoga Zakona, a od podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava na temelju potpunog gubitka radne sposobnosti do donošenja rješenja o priznanju prava na invalidsku mirovinu iz stavka 2. ovoga članka primao je naknadu plaće zbog privremene nesposobnosti za rad prema propisima iz obveznog zdravstvenog osiguranja, mirovina se isplaćuje od prvog idućeg dana nakon pravomoćnosti rješenja iz stavka 2. ovoga članka.

(8) Osiguraniku kojemu je rješenjem priznato pravo na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti iz članka 39. stavka 4. ovoga Zakona, a koji nije primao naknadu plaće za vrijeme privremene nesposobnosti za rad prema propisima iz obveznog zdravstvenog osiguranja, mirovina se isplaćuje od prvoga idućeg dana od dana do kojega je nakon utvrđenog potpunog gubitka radne sposobnosti ostvario plaću.

(9) Osiguranik iz članka 26. ovoga Zakona koji nije uplatio doprinose za mirovinsko osiguranje za čitavo razdoblje provedeno u osiguranju može ostvariti pravo na invalidsku mirovinu ako ispunjava uvjete za stjecanje prava na invalidsku mirovinu na temelju staža osiguranja za koji je uplaćen doprinos. Ostvarivanjem prava na mirovinu ne prestaje obveza plaćanja dospjelih doprinosa za razdoblje provedeno u osiguranju za koje doprinos nije uplaćen.

(10) Osiguranik kod kojega je djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti nastao kao posljedica radnje za koju je pravomoćnom presudom osuđen za kaznena djela protiv Republike Hrvatske, kaznena djela protiv radnih odnosa i socijalnog osiguranja i kaznena djela protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva prema Kaznenom zakonu (»Narodne novine«, br. 125/11. i 144/12.), kao i za kaznena djela protiv Republike Hrvatske i kaznena djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom prema Kaznenom zakonu (»Narodne novine«, br. 110/97., 27/98., 50/00. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 129/00., 51/01., 111/03., 190/03. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 105/04., 84/05., 71/06., 110/07., 152/08., 57/11. i 77/11. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) ne stječe, odnosno gubi pravo na invalidsku mirovinu ostvarenu na temelju tog djelomičnog, odnosno potpunog gubitka radne sposobnosti s prvim danom idućega mjeseca od mjeseca u kojem je presuda donesena u kaznenom postupku postala pravomoćnom.

(11) Ako u slučaju iz stavka 10. ovoga članka postoji pravo članova obitelji osiguranika na uzdržavanje od osiguranika, njegova će se invalidska mirovina isplaćivati tim članovima obitelji u visini obiteljske mirovine.

(12) Osiguranik ostvaruje pravo na privremenu invalidsku mirovinu na osobni zahtjev od dana podnošenja zahtjeva ako je zahtjev za ostvarivanje prava podnesen u roku od šest mjeseci od dana ispunjenja uvjeta iz članka 57. ovoga Zakona. Ako je zahtjev podnesen nakon isteka navedenoga roka, osiguranik ima pravo na privremenu invalidsku mirovinu od prvoga dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva i za šest mjeseci unatrag, ali najranije od dana ispunjenja uvjeta.

(13) Ako je činjenica postojanja djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti utvrđena putem ovlaštenog višeg vještaka u Zavodu u povodu žalbe, rješenje o pravu i isplati mirovine donijet će se na temelju nalaza i mišljenja ovlaštenog višeg vještaka Zavoda.

Članak 61.

(1) Tjelesno oštećenje postoji kada kod osiguranika nastane gubitak, značajnije oštećenje ili znatnija onesposobljenost pojedinog organa ili dijelova tijela što otežava normalnu aktivnost organizma i zahtijeva veće napore u obavljanju životnih potreba, bez obzira na to uzrokuje li ono ili ne uzrokuje smanjenje ili gubitak radne sposobnosti osiguranika.

(2) Pravo na naknadu zbog tjelesnog oštećenja stječe osiguranik kod kojega tjelesno oštećenje od najmanje 30% nastane kao posljedica ozljede na radu ili profesionalne bolesti.

(3) Vrste tjelesnih oštećenja i postoci tih oštećenja, na osnovi kojih se stječe pravo na naknadu zbog tjelesnog oštećenja, utvrđuju se posebnim zakonom.

Članak 72.

- (1) Član obitelji ima pravo na obiteljsku mirovinu od dana kada su ispunjeni uvjeti propisani za stjecanje prava na mirovinu ako je zahtjev za ostvarivanje prava podnesen u roku od šest mjeseci od dana ispunjenja uvjeta. Ako je zahtjev podnesen nakon isteka roka od šest mjeseci od dana ispunjenja uvjeta, član obitelji ima pravo na obiteljsku mirovinu od prvoga dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva i za šest mjeseci unatrag.
- (2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, u slučaju smrti korisnika mirovine pravo na obiteljsku mirovinu može se steći najranije od prvoga dana sljedećeg mjeseca od mjeseca u kojem je korisnik mirovine umro.
- (3) Članu obitelji koji je u trenutku podnošenja zahtjeva i ostvarivanja prava na obiteljsku mirovinu zaposlen ili obavlja djelatnost na osnovi koje je osiguran, obiteljska mirovina se isplaćuje od prvoga idućeg dana nakon prestanka zaposlenja, odnosno obavljanja djelatnosti.
- (4) Članu obitelji koji zahtjev za obiteljsku mirovinu podnese nakon prestanka zaposlenja ili obavljanja djelatnosti na temelju koje je bio osiguran, obiteljska mirovina koja mu pripada unatrag, prema stavku 1. ovoga članka, ne isplaćuje se za ono razdoblje u kojem je bio zaposlen ili obavljao djelatnost na temelju koje je bio osiguran.
- (5) Kada netko od članova obitelji podnese zahtjev za ostvarivanje prava na obiteljsku mirovinu poslije drugih članova obitelji koji su već prije ostvarili pravo na mirovinu, određuje se nova obiteljska mirovina i isplaćuje od prvoga dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva.

Članak 76.

- (1) Osiguranik, odnosno osigurana osoba ima pravo na naknadu putnih troškova u vezi s ostvarivanjem, odnosno korištenjem prava kada je Zavod:
 1. uputi ili pozove u drugo mjesto radi davanja nalaza i mišljenja ovlaštenog vještaka ili drugostupanjskog tijela vještačenja Zavoda
 2. uputi u drugo mjesto radi profesionalne rehabilitacije.
- (2) Osiguranik, odnosno osigurana osoba ima pravo na naknadu putnih troškova u vezi s ostvarivanjem, odnosno korištenjem prava kada osobno podnese zahtjev za ostvarivanje prava samo ako je u tom postupku utvrđena smanjena radna sposobnost uz preostalu radnu sposobnost, odnosno djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti.
- (3) Pravo na naknadu putnih troškova ima i osoba određena kao pratitelj osiguranika, odnosno osigurane osobe iz stavka 1. ovoga članka.
- (4) Naknada putnih troškova obuhvaća:
 1. naknadu za troškove prijevoza
 2. naknadu za troškove prehrane i smještaja za vrijeme putovanja i boravka u drugom mjestu.

Članak 85.

- (1) Polazni faktor ovisi o dobi osiguranika na dan stjecanja prava na mirovinu. Polazni faktor određuje u kojem se opsegu uzimaju vrijednosni bodovi pri određivanju mirovine. Vrijednosni bodovi uzimaju se u punom opsegu (polazni faktor 1,0):
 1. za invalidsku mirovinu
 2. za privremenu invalidsku mirovinu
 3. za obiteljsku mirovinu nakon smrti osiguranika
 4. za starosnu mirovinu
 5. za prijevremenu starosnu mirovinu iz članaka 35. i 36. ovoga Zakona.

(2) Polazni faktor za određivanje prijevremene starosne mirovine određuje se tako da se polazni faktor iz stavka 1. ovoga članka smanjuje za svaki mjesec prije navršenih godina života osiguranika propisanih za stjecanje prava na starosnu mirovinu, i to za:

- s navršenih 35 godina mirovinskog staža - za 0,34% po mjesecu
- s navršenih 36 godina mirovinskog staža - za 0,32% po mjesecu
- s navršenih 37 godina mirovinskog staža - za 0,30% po mjesecu
- s navršenih 38 godina mirovinskog staža - za 0,25% po mjesecu
- s navršenih 39 godina mirovinskog staža - za 0,15% po mjesecu
- s navršenih 40 godina mirovinskog staža - za 0,10% po mjesecu.

(3) Polazni faktor za određivanje starosne mirovine osiguranika, koji prvi put stječe mirovinu nakon navršene 65. godine života i ima 35 godina mirovinskog staža, utvrđuje se tako da se polazni faktor iz stavka 1. ovoga članka povećava za 0,15% po mjesecu za svaki mjesec nakon navršenih godina života osiguranika propisanih za stjecanje prava na starosnu mirovinu, a najviše za pet godina.

(4) Polazni faktor za određivanje prijevremene starosne mirovine osiguranika koji prvi put stječe mirovinu nakon navršene 60. godine života i ima 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju, utvrđuje se tako da se polazni faktor iz stavka 1. ovog članka povećava za 0,15% po mjesecu za svaki mjesec nakon navršenih godina života osiguranika propisanih za stjecanje prava na prijevremenu starosnu mirovinu, a najviše za pet godina. Za određivanje obiteljske mirovine iza smrti ovog osiguranika koji je umro nakon navršene 60. godine života i nije stekao mirovinu, primjenjuje se isti polazni faktor.

(5) Za određivanje obiteljske mirovine iza osiguranika koji je umro nakon navršene 65. godine života i nije stekao mirovinu primjenjuje se polazni faktor iz stavka 3. ovoga članka.

Članak 92.

(1) Osiguraniku mlađem od 55 godina života ili osiguranom kraće od 10 godina u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje kod kojeg je nastao potpuni gubitak radne sposobnosti određuje se invalidska mirovina kao da je osiguranik bio osiguran samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti.

(2) Osiguraniku osiguranom u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje starosna mirovina i prijevremena starosna mirovina ostvarena pod povoljnijim uvjetima od uvjeta utvrđenih ovim Zakonom određuje se kao da je osiguranik bio osiguran samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti.

(3) Članovima obitelji umrlog osiguranika mlađeg od 55 godina života ili osiguranog kraće od 10 godina u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje određuje se obiteljska mirovina za ukupni mirovinski staž umrlog osiguranika kao da je osiguranik bio osiguran samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti.

(4) U slučajevima ostvarivanja prava na mirovinu prema stavcima 1., 2. i 3. ovoga članka, nositelj provedbe obaveznoga mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje prenijet će u državni proračun ukupnu kapitaliziranu svotu doprinosa osiguranika iz tog osiguranja s osobnog računa osiguranika.

Članak 99.

(1) Korisniku mirovine koji se zaposli ili počne obavljati djelatnost na temelju koje postoji obveza na osiguranje isplata mirovine se obustavlja.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, mirovina se ne obustavlja:

1. korisniku starosne mirovine koji je ostvario starosnu mirovinu prema člancima 33. i 180. ovoga Zakona i nastavi raditi do polovice punog radnog vremena uz izmijenjeni ugovor o radu
2. korisniku starosne mirovine koji je ostvario starosnu mirovinu prema člancima 33. i 180. ovoga Zakona i korisniku starosne mirovine koji je tu mirovinu ostvario do stupanja na snagu ovoga Zakona koji se tijekom korištenja prava zaposli do polovice punog radnog vremena
3. korisniku invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad, ostvarene do stupanja na snagu ovoga Zakona
4. korisniku invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti ostvarene prema ovome Zakonu
5. korisniku koji obavlja sezonske poslove u poljoprivredi prema propisima o poticanju zapošljavanja i drugim propisima kojima je ovo pitanje uređeno na drugačiji način, odnosno izričito propisano da se ne obustavlja isplata mirovine
6. korisniku koji ostvaruje drugi dohodak, odnosno obavlja drugu djelatnost (članak 17. ovoga Zakona).

Članak 100.

- (1) Korisnik prijevremene starosne mirovine koji je nakon stjecanja prava na mirovinu navršio najmanje jednu godinu staža osiguranja može nakon prestanka zaposlenja, odnosno obavljanja djelatnosti po osnovi koje je obvezno osiguran na mirovinsko osiguranje ostvariti pravo na novu starosnu mirovinu, odnosno prijevremenu starosnu mirovinu, ako su ispunjeni uvjeti godina života i mirovinskog staža iz članka 33., 34., 35., 180. i 182. ovoga Zakona. Nova mirovina odredit će se prema članku 79. stavcima 1. i 2. i člancima 81. do 88. ovoga Zakona, prema ukupnom navršenom mirovinskom stažu i ostvarenim vrijednosnim bodovima prije i poslije ostvarivanja prava na prijevremenu starosnu mirovinu.
- (2) Pri određivanju mirovine prema stavku 1. ovoga članka polazni faktor se određuje tako da se polazni faktor na temelju kojeg je bila određena prijašnja prijevremena starosna mirovina poveća za 0,15% za svaki mjesec za koji je bila obustavljena isplata mirovine zbog zaposlenja, odnosno obavljanja samostalne djelatnosti, a može iznositi najviše 1,0.
- (3) Korisniku starosne mirovine može se nakon prestanka zaposlenja, odnosno obavljanja djelatnosti po osnovi koje je obvezno osiguran na mirovinsko osiguranje odrediti nova mirovina ako je navršio najmanje jednu godinu staža osiguranja nakon stjecanja prava na starosnu mirovinu i ispunjava uvjete starosti i mirovinskog staža za starosnu mirovinu. Nova mirovina odredit će se prema članku 79. stavcima 1. i 2. i člancima 81. do 88. ovoga Zakona prema ukupno navršenom mirovinskom stažu i ostvarenim vrijednosnim bodovima prije i poslije ostvarivanja prava na starosnu mirovinu.
- (4) Ako je korisniku iz stavka 3. ovoga članka za vrijeme zaposlenja bila isplaćivana starosna mirovina, polazni faktor se određuje u visini polaznog faktora na temelju kojeg je bila određena prijašnja starosna mirovina.
- (5) Korisniku starosne mirovine iz članka 33. i 175. ovoga Zakona kojemu je bila obustavljena isplata starosne mirovine za vrijeme zaposlenja, odnosno obavljanja samostalne djelatnosti, a koji ima 35 godina mirovinskog staža, polazni faktor se određuje tako da se polazni faktor na temelju kojeg je bila određena prijašnja starosna mirovina poveća za 0,15% za svaki mjesec za koji je bila obustavljena isplata mirovine, a može iznositi najviše 1,09.
- (6) Korisniku prijevremene starosne mirovine koji je ostvario pravo na mirovinu prema članku 35. ovoga Zakona navršenjem uvjeta za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu prema člancima 33. i 180. ovoga Zakona ne povećava se polazni faktor za određivanje starosne mirovine prema članku 85. stavku 3. ovoga Zakona.

(7) Korisniku invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad ostvarene do stupanja na snagu ovoga Zakona, kao i korisniku invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti iz članka 39. stavka 3. ovoga Zakona ako ostvari invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu, nova mirovina odredit će se na temelju mirovinskog staža i ostvarenih vrijednosnih bodova do dana stjecanja prava na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, prava na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu, a polazni faktor može iznositi najviše 1,0.

Članak 105.

(1) U matičnu evidenciju unose se i podaci o:

1. osiguranicima i osobama koje nisu osigurane, a kojima je mirovinski staž utvrđen rješenjem
2. osobama kojima je razdoblje provedeno u osiguranju do dana pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji upisano u radnu knjižicu
3. osobama koje su ostvarile pravo iz mirovinskog osiguranja (korisnici prava)
4. obveznicima doprinosa za mirovinsko osiguranje

(2) Zavod utvrđuje metodološka načela i kodeks šifara za vođenje matične evidencije nakon što pribavi mišljenje Državnog zavoda za statistiku.

Članak 109.

(1) Radi utvrđivanja točnosti podataka i činjenica o kojima ovisi pravo iz mirovinskog osiguranja osiguranika poslodavac, odnosno obveznik doprinosa dužan je Zavodu omogućiti provjeru poslovnih knjiga, financijske dokumentacije i drugih evidencija.

(2) Ako Zavod u postupku iz stavka 1. ovoga članka utvrdi nepravilnosti, o tome sastavlja zapisnik koji dostavlja Poreznoj upravi.

(3) Postupak i način kontrole iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje Zavod općim aktom.

Članak 112.

(1) Podatke za vođenje matične evidencije obveznici dostavljaju u sljedećim rokovima:

1. podatke o početku poslovanja, prestanku poslovanja i promjenama u poslovanju obveznika doprinosa - u roku od 24 sata od početka ili prestanka poslovanja, odnosno na dan izvršnosti rješenja o upisu ili brisanju u odgovarajući registar, u roku od 24 sata od nastale promjene u poslovanju obveznika doprinosa
2. podatke o početku osiguranja, prestanku osiguranja i promjenama tijekom osiguranja, kao i promjene podataka - u roku od 24 sata od početka zaposlenja ili osiguranja ili pravomoćnosti rješenja o svojstvu osiguranika i osnovici osiguranja, u roku od 24 sata od prestanka zaposlenja ili osiguranja, odnosno promjene tijekom osiguranja
3. podatke o invalidima rada s pravom na profesionalnu rehabilitaciju - na dan kada je rješenje o priznanju tog prava, odnosno o prestanku tog prava postalo izvršno.

(2) Zavod je dužan primiti prijavu iz stavka 1. ovoga članka i potvrditi primitak prijave.

(3) Podatke na prijavi Zavod je dužan provjeriti i unijeti u matičnu evidenciju u roku od tri radna dana od primitka prijave.

(4) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, kada se sjedište poslodavca nalazi izvan Republike Hrvatske u državi članici Europske unije, rok za radnje određene stavkom 1. točkama 1. i 2. ovoga članka je 60 dana.

Članak 123.

- (1) Postupak za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja pokreće se na zahtjev osiguranika, odnosno osigurane osobe, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.
- (2) Za vrijeme zaposlenja ili drugog svojstva koje je osnova osiguranja prema ovome Zakonu, postupak za ostvarivanje prava na temelju smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost ili djelomičnog, odnosno potpunog gubitka radne sposobnosti može se pokrenuti i na prijedlog izabranog doktora medicine primarne zdravstvene zaštite (u daljnjem tekstu: doktor medicine) ili samog osiguranika, po završetku liječenja, odnosno po završenoj zdravstvenoj rehabilitaciji.
- (3) Odredbe iz stavaka 1. i 2. ovoga članka primjenjuju se i u slučaju kada se prava iz mirovinskog osiguranja ponovno određuju zbog nastalih promjena u stanju preostale radne sposobnosti.
- (4) Postupak radi kontrolnog pregleda iz članka 126. stavaka 1. i 2. ovoga Zakona obvezno pokreće Zavod po službenoj dužnosti, a vještačenje provodi ovlašteni vještak kada se vještači u prvom stupnju, odnosno u povodu žalbe na rješenje toga tijela vještačenje provodi ovlašteni viši vještak Zavoda.
- (5) Tijekom postupka za ostvarivanja prava na starosnu mirovinu, ako osiguranik nastavlja raditi do polovice punog radnog vremena, poslodavac je dužan dostaviti prijavu o promjeni nastaloj tijekom osiguranja.

Članak 125.

- (1) Kada doktor medicine koji je liječio osiguranika smatra da je liječenje i medicinska rehabilitacija završena i da je nastalo smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost ili djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti, dužan je prethodno pripremiti cjelokupnu medicinsku dokumentaciju i zajedno sa svojim nalazom i mišljenjem dostaviti je Zavodu.
- (2) Vještačenje u prvom stupnju u postupku utvrđivanja smanjenja radne sposobnosti, odnosno preostale radne sposobnosti, djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti i tjelesnog oštećenja osiguranika te potpunog gubitka radne sposobnosti člana obitelji, obavlja na temelju medicinske dokumentacije iz stavka 1. ovoga članka ovlašteni vještak Centra za medicinsko vještačenje Zavoda o čemu donosi nalaz i mišljenje.
- (3) Zavod na temelju nalaza i mišljenja ovlaštenog vještaka donosi rješenje o činjenici postojanja ili nepostojanja smanjenja radne sposobnosti i preostale radne sposobnosti te djelomičnog i potpunog gubitka radne sposobnosti te drugim činjenicama o kojima ovisi pravo prema ovome Zakonu.
- (4) Kada osiguranik žalbom pobija rješenje iz stavka 3. ovoga članka vještačenje provodi ovlašteni viši vještak Centra za medicinsko vještačenje Zavoda.
- (5) Nalaz i mišljenje ovlaštenog vještaka, odnosno višeg vještaka iz stavka 4. ovoga članka kojim je utvrđena činjenica iz stavka 2. ovoga Zakona podliježe obveznoj reviziji prije donošenja rješenja o pravu.
- (6) U slučaju potrebe, ovlašteni vještak prije donošenja nalaza i mišljenja može zatražiti od Centra za medicinsko vještačenje Zavoda ili od izabranog doktora medicine provođenje odgovarajuće dodatne medicinske obrade, kao i provjeru medicinske dokumentacije priložene uz zahtjev.
- (7) Centar za medicinsko vještačenje Zavoda provodi provjeru medicinske dokumentacije i u slučaju pravomoćnom presudom utvrđenog postojanja kaznenog djela učinjenog pri vještačenju ili obavljanju revizije nalaza i mišljenja o smanjenju ili potpunom gubitku radne

sposobnosti na temelju koje je ostvareno pravo prema ovome Zakonu, kao i u slučaju ako je nastupila zastara kaznenog progona, ako je počinitelj umro ili je nepoznat, a ta okolnost je ustanovljena putem Državnog odvjetništva ili drugog nadležnog tijela kaznenog progona.

Članak 126.

(1) Nalazom i mišljenjem ovlaštenog vještaka u slučaju utvrđivanja smanjene radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost ili djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti iz članka 39. stavaka 1. do 4. ovoga Zakona obvezno se utvrđuje da se kontrolni pregled mora obaviti najkasnije u roku od tri godine od dana utvrđene smanjene radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost ili djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti. Na kontrolnom pregledu može se odrediti novi kontrolni pregled i rok u kojem će se on obaviti.

(2) Korisnik invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti koji stekne svojstvo osiguranika prema ovome Zakonu, osim osiguranika iz članka 17. ovoga Zakona, podliježe obveznom kontrolnom pregledu.

(3) U postupku nadzora i kontrole ministarstvo nadležno za mirovinski sustav i Centar za medicinsko vještačenje Zavoda mogu obavljati kontrolni pregled po službenoj dužnosti za prava utvrđena na temelju smanjene radne sposobnosti ili djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, tjelesnog oštećenja ili potpunog gubitka radne sposobnosti članova obitelji tijekom korištenja tih prava, a o tome donosi nalaz i mišljenje.

(4) Na temelju nalaza i mišljenja iz stavka 3. ovoga članka Zakona Zavod donosi rješenje.

(5) Ako se korisnik prava ne odazove na kontrolni pregled iz stavka 1., odnosno 3. ovoga članka na koji je uredno pozvan, a za to nema opravdane razloge (bolest, smrt člana obitelji, neodgodivo putovanje i drugi opravdan razlog), obustavlja se isplata mirovine, odnosno novčanog primanja iz mirovinskog osiguranja s prvim danom sljedećeg mjeseca nakon donošenja rješenja o obustavi isplate.

(6) Isplata obustavljenog mirovinskog primanja iz stavka 5. ovoga članka ponovo će se uspostaviti prvog dana idućeg mjeseca nakon mjeseca u kojem je obavljen kontrolni pregled, a najviše za dvanaest mjeseci unatrag.

(7) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, a u slučaju utvrđivanja potpunog gubitka radne sposobnosti na temelju medicinske dokumentacije dostavljene od inozemnog nositelja mirovinskog osiguranja koji nije utvrdio i obvezu kontrolnog pregleda korisnika invalidske mirovine, može se odrediti da navedeni korisnik ne podliježe kontrolnom pregledu.

Članak 127.

Vlada Republike Hrvatske uredbom uređuje način i postupak vještačenja u mirovinskom osiguranju prema ovome Zakonu.

Članak 128.

(1) Kada se rješava o pravu osiguranika, odnosno osigurane osobe, kao dan nastanka smanjene radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost ili djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, odnosno tjelesnog oštećenja uzima se dan kada je na temelju pregleda ovlaštenog vještaka dano mišljenje u smislu članka 125. stavka 2. ovoga Zakona ili mišljenje ovlaštenog višeg vještaka iz članka 125. stavka 4. ovoga Zakona. Iznimno, nastanak smanjene radne sposobnosti, djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, odnosno tjelesnog oštećenja prije obavljenog pregleda može se utvrditi na temelju medicinske dokumentacije iz prijašnjeg razdoblja.

(2) Kada se rješava o pravu člana obitelji osiguranika na temelju potpunog gubitka radne sposobnosti, pri utvrđivanju dana nastanka potpunog gubitka radne sposobnosti ili statusa djeteta s invaliditetom s preostalom radnom sposobnošću uzima se u obzir dan od kojega pripada pravo na obiteljsku mirovinu.

Članak 129.

(1) Nalaz i mišljenje ovlaštenog vještaka o utvrđenoj smanjenoj radnoj sposobnosti, djelomičnom ili potpunom gubitku radne sposobnosti na temelju koje se stječe pravo prema ovome Zakonu, prije donošenja rješenja o pravu osiguranika, odnosno osigurane osobe, obvezno podliježu reviziji.

(2) Revizija nalaza i mišljenja ovlaštenog vještaka iz članka 1. ovoga članka obavlja se u ministarstvu nadležnom za mirovinski sustav.

(3) Pri obavljanju revizije može se zahtijevati dodatna medicinska obrada u nezavisnom dijagnostičkom centru, odnosno Centru za medicinsko vještačenje Zavoda, kao i obaviti pregled osiguranika.

(4) Nalaz i mišljenje ovlaštenog vještaka koji treba mijenjati u povodu revizije, dužan je donijeti novi nalaz i mišljenje prema uputama danim u postupku revizije.

(5) Revizija nalaza i mišljenja ovlaštenog vještaka iz stavka 1. ovoga članka mora biti obavljena u roku od 10 dana od dana davanja nalaza i mišljenja, a iznimno u roku od 20 dana, računajući od istoga dana, ako je prije davanja mišljenja iz stavka 1. ovoga članka potreban pregled osiguranika te dodatna medicinska obrada.

Članak 133.

(1) Protiv rješenja o pravima i obvezama iz mirovinskog osiguranja donesenog u prvom stupnju može se izjaviti žalba središnjoj ustrojstvenoj jedinici Zavoda.

(2) Žalba ne odgađa izvršenje rješenja, osim u slučajevima u kojima je to ovim Zakonom određeno.

(3) Ako se žalbom pobija rješenje iz članka 125. stavka 3. ovoga Zakona koje je doneseno na temelju nalaza i mišljenja ovlaštenog vještaka, središnja ustrojstvena jedinica Zavoda dužna je prije donošenja rješenja o žalbi pribaviti mišljenje ovlaštenog višeg vještaka.

Članak 155.

(1) Republika Hrvatska osigurava sredstva u državnom proračunu:

1) za pokrivanje dijela obveza mirovinskog osiguranja koje nastaju priznavanjem i određivanjem mirovine pod povoljnijim uvjetima prema posebnim propisima, i to za:

1.1. mirovinu ili dio mirovine hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata od 30. svibnja 1990. do 30. lipnja 1996. i za obiteljsku mirovinu ili dio obiteljske mirovine ostvarene nakon smrti tih hrvatskih branitelja

1.2. mirovinu ili dio mirovine pripadnika Hrvatske domovinske vojske mobilizirane od 17. travnja 1941. do 15. svibnja 1945. i za obiteljsku mirovinu ili dio obiteljske mirovine ostvarene nakon smrti tih pripadnika

1.3. mirovinu ili dio mirovine sudionika Narodnooslobodilačkog rata od 6. travnja 1941. do 15. svibnja 1945. i za obiteljsku mirovinu ili dio obiteljske mirovine ostvarene nakon smrti tih sudionika

1.4. mirovinu ili dio mirovine bivših političkih zatvorenika i za obiteljsku mirovinu ili dio obiteljske mirovine ostvarene nakon smrti tih osiguranika

- 1.5. mirovinu ili dio mirovine članova Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i za obiteljsku mirovinu ili dio obiteljske mirovine ostvarene nakon smrti tih osiguranika
- 1.6. mirovinu ili dio mirovine zastupnika u Hrvatskome saboru i za obiteljsku mirovinu ili dio obiteljske mirovine ostvarene nakon smrti tih osiguranika
- 1.7. mirovinu ili dio mirovine djelatnika unutarnjih poslova i pravosuđa i za obiteljsku ili dio obiteljske mirovine ostvarene nakon smrti tih djelatnika
- 1.8. mirovinu ili dio mirovine koju su ostvarili pripadnici bivše JNA i za obiteljsku ili dio obiteljske mirovine ostvarene nakon smrti tih pripadnika
- 1.9. druge slučajeve određene zakonom.
- 2) za dodatke odnosno povećanje mirovine prema posebnim zakonima koji uređuju ta prava
- 3) za pokrivanje nedostatka prihoda koji je posljedica uvođenja obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje
- 4) za pokrivanje nedostatka prihoda po osnovi smanjene stope doprinosa za poljoprivrednike i
- 5) za doprinose za osiguranike iz članka 14. i članka 27. stavka 6. ovoga Zakona.
- (2) Republika Hrvatska osigurava sredstva u državnom proračunu za prava iz mirovinskog osiguranja učenika i studenata iz članka 19. stavka 1. točke 1. ovoga Zakona.

Članak 171.

- (1) U provedbi inspekcijskog nadzora inspektor rada će usmenim rješenjem u zapisniku, na određeno vrijeme dok ne otkloni nedostatke u poslovanju, a najkraće u trajanju od petnaest dana, ako su nedostaci utvrđeni prvi put, odnosno u trajanju od trideset dana, ako su istovjetni nedostaci utvrđeni drugi i svaki sljedeći put računajući od dana donošenja prvog usmenog rješenja, zabraniti poslodavcu obavljanje djelatnosti u nadziranom poslovnom objektu, odnosno prostoru, ako utvrdi da je tijekom nadzora za poslodavca radio radnik, kojeg poslodavac nije prijavio na obvezno mirovinsko osiguranje s prvim danom početka rada ili na odgovarajuće radno vrijeme.
- (2) Rješenje iz stavka 1. ovoga članka izvršava se pečaćenjem poslovnih prostorija, postrojenja, uređaja i druge opreme za rad ili na drugi pogodan način, bez donošenja posebnog akta o dozvoli izvršenja rješenja, u roku od pet dana od dana donošenja usmenog rješenja u zapisniku.
- (3) Iznimno, mjera zabrane obavljanja djelatnosti iz stavka 1. ovoga članka neće se izvršiti, a usmeno izrečeno rješenje će se ukinuti ako poslodavac kome je mjera izrečena u roku od pet dana od dana izricanja mjere, nadležnom inspektoru rada dostavi dokaz da je otklonio nedostatke u poslovanju i izvršio uplatu iznosa od 30.000,00 kuna, za svakog radnika iz stavka 1. ovoga članka, u korist državnog proračuna.
- (4) Poslodavac na kojeg se odnosi usmeno rješenje iz stavka 1. ovoga članka može pisanim putem, u roku od 24 sata od dana pečaćenja prostorija, zatražiti da se zapečaćene prostorije privremeno otpečate i u prisutnosti inspektora rada odmah izuzeti pokvarljive namirnice i poduzeti druge sigurnosne mjere radi sprječavanja štete.
- (5) Rješenje iz stavka 1. ovoga članka neće se provesti pečaćenjem prostorija, objekata, postrojenja, uređaja i druge opreme za rad u djelatnostima opskrbe električnom i toplinskom energijom, plinom, parom i klimatizacijom; opskrbom vode; skupljanjem i zbrinjavanjem otpada; u obrazovnim ustanovama; ustanovama u kulturi; zdravstvenim ustanovama; ustanovama socijalne skrbi; ustanovama obveznog osiguranja; prijevoza pokojnika; biljnoj i stočarskoj proizvodnji.
- (6) Izvršenje rješenja iz stavka 5. ovoga članka može se provesti samo na drugi pogodan način.
- (7) Žalba izjavljena protiv rješenja iz stavka 1. ovoga Zakona ne odgađa izvršenje rješenja.

Članak 172.

(1) Poslodavac, odnosno obveznik doprinosa kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u svoti od 5.000,00 do 50.000,00 kuna:

1. ako ne prijavi početak ili prestanak poslovanja ili promjene u poslovanju ili to učini nakon isteka propisanog roka (članak 112. stavak 1. točka 1.)
2. ako radi utvrđivanja točnosti podataka i činjenica o kojima ovisi pravo iz mirovinskog osiguranja osiguranika onemogućí provjeru poslovnih knjiga, financijske dokumentacije i drugih evidencija (članak 109. stavak 1.)
3. ako ne prijavi ili odjavi osiguranje ili promjenu tijekom osiguranja ili to učini nakon isteka propisanog roka (članak 112. stavak 1. točka 2.)
4. ako unese netočne podatke u dokumentaciju dostavljenu u matičnu evidenciju (članak 108. stavak 6.).

(2) Za postupke iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se za prekršaj i odgovorna osoba novčanom kaznom u svoti od 1.000,00 do 10.000,00 kuna.

Članak 174.

Osiguranik koji je sam obveznik plaćanja doprinosa za mirovinsko osiguranje kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u svoti od 1.000,00 do 10.000,00 kuna:

1. ako ne dostavi podatke o početku poslovanja, prestanku poslovanja i promjenama u poslovanju obveznika doprinosa ili to učini nakon isteka propisanog roka (članak 112. stavak 1. točka 1.)
2. ako ne dostavi podatke o početku osiguranja, prestanku osiguranja i promjenama tijekom osiguranja ili to učini nakon isteka propisanog roka (članak 112. stavak 1. točka 2.).

Članak 175.

(1) Osobe iz članka 10. stavka 1. točaka 4. do 6. i članka 11. ovoga Zakona nisu obvezno osigurane ako su korisnici mirovine, osim korisnika invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad, ostvarene do stupanja na snagu ovoga Zakona i korisnika invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti ostvarene prema ovome Zakonu.

(2) Korisnicima prava na starosnu mirovinu, prijevremenu starosnu mirovinu, invalidsku mirovinu, obiteljsku mirovinu, najnižu mirovinu, zaštitni dodatak uz mirovinu, doplatak za pomoć i njegu kao i na novčanu naknadu zbog tjelesnog oštećenja, najnižu mirovinu, koji su ta prava ostvarili prema propisima o mirovinskom i invalidskom osiguranju koji su važili do stupanja na snagu ovoga Zakona, osiguravaju se ta prava i nakon toga dana u istom opsegu i usklađuju se prema ovome Zakonu.

(3) Korisnicima mirovine iz stavka 2. ovoga članka za vrijeme zaposlenja ili obavljanja djelatnosti na osnovi koje su obvezni na mirovinsko osiguranje ne isplaćuje se najniža mirovina.

(4) Korisnicima prava na invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad na temelju invalidnosti iz članka 34. stavka 1. Zakona o mirovinskom osiguranju (»Narodne novine«, br. 102/98., 127/00., 59/01., 109/01., 147/02., 117/03., 30/04., 177/04., 92/05., 43/07. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 79/07., 35/08., 40/10. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 121/10., 130/10. - pročišćeni tekst, 61/11., 114/11., 76/12. i 133/13.) koji su ta prava ostvarili prema propisima o mirovinskom osiguranju koji su važili do stupanja na snagu ovoga Zakona osiguravaju se prava po toj osnovi i nakon stupanja na snagu ovoga Zakona u istom opsegu, uz primjenu mirovinskog faktora iz članka 80. stavka 1. točaka 4., 5. i 6. navedenoga Zakona.

(5) Korisnicima prava na invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad određene prema odredbi članka 174. stavaka 1. do 3. Zakona o mirovinskom osiguranju (»Narodne novine«, br. 102/98., 127/00., 59/01., 109/01., 147/02., 117/03., 30/04., 177/04., 92/05., 43/07. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 79/07., 35/08., 40/10. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 121/10., 130/10. - pročišćeni tekst, 61/11., 114/11., 76/12. i 133/13.) osiguravaju se prava po toj osnovi i nakon stupanja na snagu ovoga Zakona u istom opsegu, uz primjenu mirovinskog faktora iz članka 174. stavka 3. navedenoga Zakona.

(6) Korisnicima invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad koji su tu mirovinu ostvarili prema odredbi članka 174. stavka 3. točaka 3. i 4. Zakona o mirovinskom osiguranju (»Narodne novine«, br. 102/98., 127/00., 59/01., 109/01., 147/02., 117/03., 30/04., 177/04., 92/05., 43/07. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 79/07., 35/08., 40/10. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 121/10., 130/10. - pročišćeni tekst, 61/11., 114/11., 76/12. i 133/13.) u staž osiguranja računa se razdoblje provedeno u zaposlenju s nepunim radnim vremenom nakon ostvarenog prava na tu mirovinu, u trajanju koje odgovara dvostrukom vremenu provedenom u zaposlenju, ali najduže u trajanju do punog radnog vremena i najviše dvanaest mjeseci za pojedinu kalendarsku godinu.

(7) Korisnicima prava na invalidsku mirovinu zbog opće nesposobnosti za rad, koji su mirovinu ostvarili prema općim propisima prije stupanja na snagu ovoga Zakona, s danom navršene starosne dobi iz članka 33., odnosno 180. ovoga Zakona prevodi se to pravo u istoj svoti po službenoj dužnosti na starosnu mirovinu.

(8) Prevođenje invalidskih mirovina zbog opće nesposobnosti za rad iz stavka 7. ovoga članka i korisnika prava iz članka 58. ovoga Zakona za korisnike koji će starosnu dob iz članka 33., odnosno iz članka 180. ovoga Zakona navršiti do 31. prosinca 2014. obaviti će se u roku od godine dana računajući od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 177.

Visinu obveza iz državnog proračuna iz članka 155. stavka 1. ovoga Zakona, odnosno dio mirovine koju su korisnici mirovine ostvarili prema posebnim propisima pod povoljnijim uvjetima Zavod će utvrditi prema članku 80. ovoga Zakona do 31. prosinca 2014.

Članak 178.

Korisnicima kojima je dio mirovine određen, odnosno ostvaren prema posebnim propisima pod povoljnijim uvjetima Zavod će, u roku od godinu dana od stupanja na snagu ovoga Zakona, donijeti rješenje o dijelovima mirovine koji im pripadaju na dan 31. prosinca 2014.

Članak 180.

(1) Iznimno od članka 33. stavka 1. ovoga Zakona, pravo na starosnu mirovinu stječe osiguranik (žena) kada navrší 15 godina mirovinskog staža i

- u 2014. godini - 61 godinu života
- u 2015. godini - 61 godinu i 3 mjeseca života
- u 2016. godini - 61 godinu i 6 mjeseci života
- u 2017. godini - 61 godinu i 9 mjeseci života
- u 2018. godini - 62 godine života
- u 2019. godini - 62 godine i 3 mjeseca života
- u 2020. godini - 62 godine i 6 mjeseci života
- u 2021. godini - 62 godine i 9 mjeseci života

- u 2022. godini - 63 godine života
- u 2023. godini - 63 godine i 3 mjeseca života
- u 2024. godini - 63 godine i 6 mjeseci života
- u 2025. godini - 63 godine i 9 mjeseci života
- u 2026. godini - 64 godine života
- u 2027. godini - 64 godine i 3 mjeseca života
- u 2028. godini - 64 godine i 6 mjeseci života
- u 2029. godini - 64 godine i 9 mjeseci života.

(2) U razdoblju od stupanja na snagu ovoga Zakona do 31. prosinca 2029., iznimno od članka 85. stavka 3. ovoga Zakona, osiguraniku - ženi koja prvi put stječe pravo na mirovinu, polazni faktor za određivanje starosne mirovine nakon navršene starosne dobi iz stavka 1. ovoga članka povećava se za postotak iz članka 85. stavka 3. ovoga Zakona za svaki mjesec koji je protekao od navedene navršene starosne dobi do dana ostvarivanja prava, a najviše za pet godina, uz uvjet navršenog mirovinskog staža iz članka 85. stavka 3. ovoga Zakona.

Članak 183.

U razdoblju od stupanja na snagu ovoga Zakona do 31. prosinca 2030., iznimno od članka 85. stavka 2. ovoga Zakona osiguraniku -ženi, koja stječe pravo na prijevremenu starosnu mirovinu, polazni faktor za određivanje te mirovine iznosi:

u 2014. godini:

- s navršene do i 32 godine mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu
- s navršene 33 godine mirovinskog staža: 0,32% po mjesecu
- s navršene 34 godine mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu
- s navršenih 36 godina mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu
- s navršenih 37 godina mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu
- s navršenih 38 godina mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu

u 2015. godini:

- s navršene do i 32 godine i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu
- s navršene 33 godine i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,32% po mjesecu
- s navršene 34 godine i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu
- s navršenih 36 godina i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu
- s navršenih 37 godina i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu
- s navršenih 38 godina i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu

u 2016. godini:

- s navršene do i 32 godine i 6 mjeseci mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu
- navršene 33 godine i 6 mjeseci mirovinskog staža: 0,32% po mjesecu
- s navršene 34 godine i 6 mjeseci mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu
- s navršenih 36 godina i 6 mjeseci mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu
- s navršenih 37 godina i 6 mjeseci mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu
- s navršenih 38 godina i 6 mjeseci mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu

u 2017. godini:

- s navršene do i 32 godine i 9 mjeseci mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu
- s navršene 33 godine i 9 mjeseci mirovinskog staža: 0,32% po mjesecu
- s navršene 34 godine i 9 mjeseci mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu
- s navršenih 36 godina i 9 mjeseci mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu
- s navršenih 37 godina i 9 mjeseci mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu
- s navršenih 38 godina i 9 mjeseci mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu

u 2018. godini:

- s navršenih do i 33 godine mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu

- [illegible]

- s navršenih 36 godina mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu
 - s navršenih 37 godina mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu
 - s navršenih 38 godina mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu
 - s navršenih 39 godina mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu
- u 2026. godini:
- s navršenih do i 35 godina mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu
 - s navršenih 36 godina mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu
 - s navršenih 37 godina mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu
 - s navršenih 38 godina mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu
 - s navršenih 39 godina mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu
- u 2027. godini:
- s navršenih do i 35 godina i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu
 - s navršenih 36 godina i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu
 - s navršenih 37 godina i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu
 - s navršenih 38 godina i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu
 - s navršenih 39 godina i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu
- u 2028. godini:
- s navršenih do i 35 godina i 6 mjeseci mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu
 - s navršenih 36 godina i 6 mjeseci mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu
 - s navršenih 37 godina i 6 mjeseci mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu
 - s navršenih 38 godina i 6 mjeseci mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu
 - s navršenih 39 godina i 6 mjeseci mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu
- u 2029. godini:
- s navršenih do i 35 godina i 9 mjeseci mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu
 - s navršenih 36 godina i 9 mjeseci mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu
 - s navršenih 37 godina i 9 mjeseci mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu
 - s navršenih 38 godina i 9 mjeseci mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu
 - s navršenih 39 godina i 9 mjeseci mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu.

Prilog:

- Izjava o usklađenosti prijedloga propisa s pravnom stečevinom Europske unije, s tablicom usporednog prikaza